ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ІНЖЕНЕРІЇ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Метод оцінки продуктивності ORM-технологій у web-застосунках на ASP.NET для базових операцій»

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення
освітньо-професійної програми Інженерія програмного забезпечення

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Андрій ПОБЕРЕЖНИК

_____

(підпис)

Виконав: здобувач вищої освіти група ПДМ-62

Андрій ПОБЕРЕЖНИК

Керівник: Людмила СОЛЯНИК
к.х.н.

Рецензент: _____

Київ 2025

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Навчально-науковий інститут інформаційних технологій

Кафедра Інженерії програмного забезпечення

Ступінь вищої освіти Магістр

Спеціальність 121 Інженерія програмного забезпечення

Освітньо-професійна програма «Інженерія програмного забезпечення»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
Інженерії програмного забезпечення

_____Ірина ЗАМРІЙ
«_____» _____2024 р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Побережнику Андрію Анатолійовичу

1. Тема кваліфікаційної роботи: Метод оцінки продуктивності ORM-технологій у web-застосунках на ASP.NET для базових операцій

керівник кваліфікаційної роботи Людмила СОЛЯНИК, к.х.н., доцент кафедри ІПЗ,

затверджені наказом Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій від «15» жовтня 2024 р. № 320.

2. Строк подання кваліфікаційної роботи «17» грудня 2024р.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: науково-технічна література, методи оцінки продуктивності ORM-технологій, параметри базових CRUD-операцій, порівняльний аналіз ORM-інструментів для веб-застосунків на ASP.NET.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Дослідження методів оцінки продуктивності ORM-технологій.

2. Моделювання та реалізація тестових сценаріїв, користуючись розробленим методом.
3. Аналіз результативності та продуктивності розробленого методу.

5. Перелік графічного матеріалу: *презентація*
   1. Мета, об'єкта та предмет дослідження.
   2. Актуальність роботи.
   3. Математична модель оцінки продуктивності.
   4. Блок схема роботи методу.
   5. Діаграма класів розробленої моделі.
   6. Результати тестування вибраних метрик.
   7. Результат роботи розробленого методу.
   8. Висновки.
   9. Публікації та апробація роботи.

6. Дата видачі завдання«16» жовтня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Аналіз наявної науково-технічної літератури з оцінки продуктивності ORM-технологій	16.10-21.11.2024	
2	Вивчення матеріалів для аналізу методів оцінки продуктивності CRUD-операцій	22.10-25.10.2024	
3	Дослідження особливостей роботи ORM-бібліотек	26.10-30.10.2024	
4	Аналіз впливу методів ORM на швидкодію та ресурси системи	01.11-10.11.2024	
5	Моделювання та реалізація тестових сценаріїв для вимірювання продуктивності	11.11-16.11.2024	
6	Застосування та тестування методу оцінки продуктивності CRUD-операцій	17.11-22.11.2024	
7	Оформлення роботи: вступ, висновки, реферат	23.12-25.11.2024	
8	Розробка демонстраційних матеріалів	26.11 -28.11.2024	
9	Попередній захист роботи	29.11.2024	

Здобувач вищої освіти _____ Андрій ПОБЕРЕЖНИК
(підпис)

Керівник
кваліфікаційної роботи _____ Людмила СОЛЯНИК
(підпис)

РЕФЕРАТ

Текстова частина кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра: стор. 81, табл. 2, рис. 19, джерел 30.

Мета роботи – оптимізація вибору ORM-технологій для web-застосунків на платформі ASP.NET шляхом розробки методу оцінки їхньої продуктивності для базових CRUD-операцій.

Об'єкт дослідження – процес взаємодії web-застосунків з базами даних за допомогою ORM-технологій на платформі ASP.NET.

Предмет дослідження – засоби та технології оцінки продуктивності різних ORM (Entity Framework, Dapper, NHibernate) у контексті виконання базових CRUD-операцій, використання ресурсів та пропускної здатності.

Використано сучасні методи оцінювання продуктивності, включаючи технології бенчмаркінгу та математичне моделювання, а також інструменти ASP.NET для інтеграції та випробування ORM-технологій у реальних умовах.

Проведено аналіз існуючих підходів до оцінки продуктивності ORM (Entity Framework, Dapper, NHibernate), визначено основні показники ефективності та фактори, що впливають на якість виконання CRUD-операцій у web-застосунках.

Розроблено метод оцінки продуктивності ORM-технологій, який дозволяє формалізувати результати тестування й отримувати узагальнені метрики ефективності, зокрема час відгуку, використання ресурсів і пропускну здатність системи.

Проведено експериментальні дослідження для валідації розробленого методу оцінки, зіставлено його результати з існуючими підходами та підтверджено практичну придатність запропонованого рішення.

Результати дослідження підтверджують доцільність та перспективність застосування запропонованого методу оцінки продуктивності ORM-технологій у web-застосунках на платформі ASP.NET. Розроблене рішення продемонструвало очікувані показники ефективності та може бути широко використане в галузях корпоративних веб-систем, аналітичних платформ та автоматизованих середовищ

розробки, сприяючи раціональному вибору ORM-технологій та підвищенню загальної продуктивності програмних рішень.

У рамках дослідження також опрацьовано можливості адаптації методики до різних масштабів даних та умов навантаження. Запропонований підхід дозволяє гнучко налаштовувати параметри тестових сценаріїв, що дає змогу враховувати специфіку конкретних проєктів, застосовувати метод у більш широкому діапазоні реальних умов і стимулює подальший розвиток автоматизованих інструментів для аналітики та оптимізації продуктивності ORM-технологій.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ORM-ТЕХНОЛОГІЇ, ASP.NET, ПРОДУКТИВНІСТЬ, CRUD-ОПЕРАЦІЇ, BENCHMARKING, ENTITY FRAMEWORK, DAPPER, NHIBERNATE, БАЗИ ДАНИХ, МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ, ПРОПУСКНА ЗДАТНІСТЬ, ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ.

ABSTRACT

The text part of the qualification work for obtaining the master's degree: 81 pages, 2 table, 19 figures, 30 sources.

The purpose of the work is to optimize the selection of ORM technologies for ASP.NET web applications by developing a method for evaluating their performance in basic CRUD operations.

The object of research is the process of interaction between web applications and databases using ORM technologies on the ASP.NET platform.

The subject of research is the tools and technologies for assessing the performance of various ORM frameworks (Entity Framework, Dapper, NHibernate) in the context of executing basic CRUD operations, resource utilization, and system throughput.

A comprehensive set of contemporary performance evaluation methods has been employed, incorporating benchmarking technologies, mathematical modeling, and ASP.NET tooling. This combination ensures the integration and testing of ORM technologies within conditions close to real-world operational environments.

An in-depth analysis of existing approaches to assessing ORM performance—focusing on frameworks such as Entity Framework, Dapper, and NHibernate—has been conducted. This analysis identified the key efficiency indicators and the critical factors influencing the quality of CRUD operations in web applications.

A dedicated method for evaluating the performance of ORM technologies has been developed, enabling the formalization of test outcomes and the computation of generalized efficiency metrics. These metrics include response time, resource utilization, and system throughput, providing a structured basis for objective comparisons.

Experimental research has been carried out to validate the newly devised evaluation method. By comparing its results with existing approaches, the study has confirmed the practical applicability of the proposed solution, substantiating its relevance in real-life scenarios.

The research results affirm the feasibility of implementing this ORM performance evaluation method within ASP.NET-based web applications. The approach achieved the

expected efficiency levels and can be readily integrated into corporate web systems, analytical platforms, and automated development environments, thereby supporting informed ORM technology choices and enhancing overall software performance.

Additionally, the study examined ways to adapt the methodology to various data scales and load conditions. Such flexibility allows for the fine-tuning of test scenario parameters, taking into account the specific characteristics of individual projects. This adaptability broadens the applicability of the method to a wider range of real-world settings and stimulates the further development of automated analytics and optimization tools for ORM performance.

KEY WORDS: ORM TECHNOLOGIES, ASP.NET, PERFORMANCE, CRUD OPERATIONS, BENCHMARKING, ENTITY FRAMEWORK, DAPPER, NHIBERNATE, DATABASES, MATHEMATICAL MODELING, THROUGHPUT, EFFICIENCY EVALUATION.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ORM – Об’єктно-реляційне відображення

ASP.NET – Платформа розробки веб-застосунків на основі .NET

CRUD – Створення, Читання, Оновлення, Видалення

EF – Одна з ORM-технологій для платформи .NET

Dapper – Легка ORM-бібліотека для .NET

NHibernate – ORM-фреймворк для .NET

ООР – Об’єктно-орієнтоване програмування

DB – База даних

ВСТУП

Швидкий розвиток інформаційних систем та їхня інтеграція у повсякденне життя зумовлюють необхідність підвищення продуктивності веб-застосунків, що працюють із великими обсягами даних. Серед ключових завдань сучасних розробників є забезпечення ефективного виконання базових операцій роботи з базами даних – створення, читання, оновлення та видалення (CRUD-операції).

Для спрощення взаємодії між додатками та базами даних широко застосовуються технології об'єктно-реляційного відображення (ORM), що дозволяють автоматизувати виконання SQL-запитів і зменшують складність розробки. До найпопулярніших ORM-рішень належать Entity Framework, Dapper та NHibernate, які активно використовуються у веб-застосунках на платформі ASP.NET. Водночас їх ефективність залежить від низки факторів, включно зі сценаріями використання, обсягом даних і специфікою реалізації.

Проте, поряд із перевагами, ORM-технології створюють певні виклики, пов’язані з оптимізацією ресурсів, швидкістю виконання запитів та пропускною здатністю системи. Недостатня об’єктивна оцінка продуктивності ORM у різних умовах роботи ускладнює вибір оптимального рішення для конкретного завдання.

Ця робота демонструє актуальність аналізу та дослідження сучасних методів оцінки продуктивності ORM-технологій у веб-застосунках на платформі ASP.NET. У результаті роботи виконано детальний аналіз існуючих методів, їх переваг та недоліків, а також розроблено новий метод для об’єктивної оцінки продуктивності під час виконання CRUD-операцій.

Проведене дослідження підкреслює актуальність створення інструменту для об’єктивної оцінки ефективності ORM-технологій, що дозволить підвищити продуктивність веб-застосунків.Мета роботи – підвищення точності сканування місцевості та візуалізації даних за допомогою ультразвукового сенсора на основі ехолокації.

Мета роботи – оптимізація вибору ORM-технологій для web-застосунків на платформі ASP.NET шляхом розробки методу оцінки їхньої продуктивності для базових CRUD-операцій.

Об’єкт дослідження – процес взаємодії web-застосунків з базами даних за допомогою ORM-технологій на платформі ASP.NET.

Предмет дослідження – засоби та технології оцінки продуктивності різних ORM (Entity Framework, Dapper, NHibernate) у контексті виконання базових CRUD-операцій, використання ресурсів та пропускної здатності.

Для досягнення поставленої мети було визначено наступні етапи:

1. Здійснити огляд предметної галузі: вивчити архітектурні особливості платформи ASP.NET та базові принципи функціонування ORM-технологій у веб-розробці.
2. Дослідити існуючі методи та інструменти: провести детальний аналіз BenchmarkDotNet, EFCore Benchmarks та TechEmpower Benchmarks, їх особливостей та областей застосування.
3. Розробити математичну модель: створити модель для оцінки продуктивності CRUD-операцій на основі ключових метрик.
4. Створити архітектуру та програмний стенд: розробити тестове середовище на платформі ASP.NET для об’єктивної перевірки продуктивності ORM на різних наборах даних.
5. Провести експериментальні дослідження: виконати серію тестів на наборах даних різного розміру (малі, середні та великі), зафіксувати показники продуктивності кожної ORM-технології.
6. Виконати порівняльний аналіз: на основі експериментальних даних здійснити детальний порівняльний аналіз продуктивності Entity Framework, Dapper та NHibernate, сформулювати рекомендації щодо їх оптимізації.
7. Оцінити ефективність розробленого методу: перевірити розроблений метод у практичних умовах і провести аналіз його впровадження для покращення продуктивності веб-застосунків.

Таким чином, результати роботи спрямовані на розробку інструменту, який дозволить об’єктивно оцінювати продуктивність ORM-технологій. Це сприятиме підвищенню ефективності розробки веб-застосунків на ASP.NET та створенню високопродуктивних систем обробки даних

1. АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

1.1 Особливості платформи ASP.NET для веб-застосунків

Архітектурні особливості ASP.NET. Однією з головних переваг ASP.NET [1] є її модульна архітектура. В основі сучасної версії платформи лежить ASP.NET Core, яка побудована з урахуванням принципів модульності та кросплатформеності. Це означає, що веб-застосунки, створені за допомогою ASP.NET Core, можуть запускатися на різних операційних системах, таких як Windows, macOS та Linux. Завдяки використанню .NET Core розробники отримують можливість створювати рішення, які легко інтегруються в сучасні інфраструктури.

ASP.NET забезпечує гнучкість у виборі підходів до розробки завдяки підтримці різних моделей програмування. Основними моделями є:

- ASP.NET Razor Pages. сучасний підхід, що спрощує розробку web-сторінок завдяки чіткій організації коду та відокремленню логіки від представлення.
- ASP.NET Blazor: новітня технологія, яка дозволяє створювати інтерактивні веб-додатки з використанням C# замість JavaScript. Blazor підтримує як серверні, так і клієнтські рішення (Blazor Server та Blazor WebAssembly).
- ASP.NET Web API: потужний інструмент для створення RESTful API, який дозволяє будувати інтеграційні інтерфейси для взаємодії між веб-додатками та іншими сервісами або системами.
- ASP.NET SignalR: технологія, яка забезпечує двосторонню комунікацію в реальному часі між сервером і клієнтом. SignalR використовується для розробки таких рішень, як чати, оповіщення, онлайн-ігри та інші системи з активною взаємодією

Інтеграція із сучасними технологіями. ASP.NET активно інтегрується з хмарними платформами, такими як Microsoft Azure. Це дозволяє створювати динамічні, масштабовані хмарні рішення, які адаптуються до змін навантажень завдяки підтримці горизонтального масштабування. Зокрема, інструменти Azure

App Service та Azure Functions дозволяють легко розгортати та керувати веб-застосунками, знижуючи витрати на інфраструктуру.

Платформа підтримує використання контейнерів Docker, що забезпечує можливість ізоляції середовищ для веб-додатків. Docker значно полегшує процес розгортання і тестування веб-застосунків, забезпечуючи ідентичність середовищ розробки та виробничого середовища. Також ASP.NET легко інтегрується з оркестраційними платформами, такими як Kubernetes, для управління мікросервісами в масштабних системах.

Окрім хмарної підтримки, ASP.NET пропонує сучасні рішення для побудови API. RESTful API та GraphQL є базовими стандартами для інтеграції з іншими системами, що робить ASP.NET ключовим вибором для створення інтеграційних шарів у системах з мікросервісною архітектурою. GraphQL дозволяє оптимізувати запити до серверів, отримуючи лише необхідні дані, що покращує продуктивність систем.

Продуктивність і оптимізація. ASP.NET є однією з найпродуктивніших платформ завдяки широкому використанню асинхронного програмування (async/await). Асинхронність дозволяє ефективно обробляти десятки тисяч паралельних запитів, знижуючи використання ресурсів серверу. Ця технологія є ключовою для систем з високим навантаженням, таких як інтернет-магазини, платформи потокової передачі даних та реальні чати.

Кешування є ще одним інструментом для оптимізації роботи веб-додатків. Вбудовані механізми кешування дозволяють зберігати результати частих запитів у пам’яті, що значно зменшує час відгуку додатків. Наприклад, кешування на рівні HTTP відповіді може знизити навантаження на сервер і покращити час завантаження сторінок.

Робота з базами даних також є критичним аспектом продуктивності. ASP.NET має тісну інтеграцію з популярними системами управління базами даних (СУБД) [2], такими як Microsoft SQL Server, PostgreSQL, MySQL. З використанням Entity Framework розробники можуть автоматизувати процес взаємодії з базами даних, що спрощує написання коду і мінімізує помилки.

Для забезпечення стабільної продуктивності ASP.NET також інтегрується з інструментами моніторингу, такими як Application Insights. Це дозволяє відстежувати метрики продуктивності додатків у реальному часі, оперативно реагуючи на можливі проблеми.

Гнучкість і розширюваність. Платформа ASP.NET надає розробникам високий рівень гнучкості. Вона підтримує розширення функціоналу за допомогою бібліотек NuGet, що значно спрощує додавання нових можливостей до веб-застосунків. Завдяки відкритому коду ASP.NET Core розробники мають змогу адаптувати платформу під специфічні потреби проєктів.

1.2 Бази даних у контексті веб-розробки та їх взаємодія з ORM

Роль баз даних у веб-розробці. Бази даних є центральним компонентом більшості сучасних веб-застосунків, забезпечуючи зберігання та швидкий доступ до великих обсягів даних. У контексті веб-розробки основними функціями баз даних є:

- Зберігання даних користувачів: інформація про акаунти, транзакції, вподобання.
- Обробка транзакцій: забезпечення цілісності даних у разі виконання кількох пов’язаних операцій.
- Пошук і фільтрація даних: виконання запитів для отримання необхідної інформації.
- Аналітика і звітність: бази даних забезпечують джерело для створення аналітичних звітів і прогнозів, використовуючи SQL-запити чи аналітичні платформи.

Реляційні бази даних (РБД) залишаються домінуючим типом завдяки використанню формату даних у вигляді таблиць. Їх переваги включають стандартизовану мову запитів SQL, підтримку ACID (атомарність, узгодженість, ізоляція, надійність) і роботи з великими обсягами даних. Водночас, із зростанням популярності NoSQL-баз даних, їх застосування також знаходить місце у веб-розробці, особливо для динамічних або неструктурованих даних (рис. 1.1).

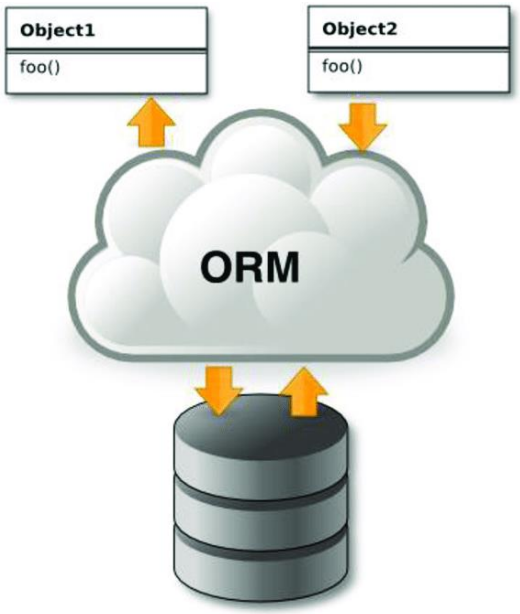

Рис. 1.1 Схема взаємодії web-застосунку з базою даних через ORM

Типи баз даних у веб-розробці. Вивчено переваги та обмеження існуючих підходів до класифікації баз даних. Зокрема, у матеріалах Дія.Освіта [1] виділено такі типи баз даних (рис. 1.2):

1. Централізовані бази даних. Усі дані зберігаються на одному центральному сервері. Перевагами є простота адміністрування та високий рівень контролю. Недоліком є обмежена масштабованість і ризик збоїв у разі перевантаження.

2. Розподілені бази даних. Дані розподіляються між кількома серверами або вузлами, що підвищує продуктивність, масштабованість і відмовостійкість системи. Вони ідеальні для глобальних застосунків з великою кількістю користувачів.

3. Реляційні бази даних. Використовують модель таблиць для організації даних та SQL для виконання запитів. Основними характеристиками є структурованість, підтримка транзакцій ACID і висока продуктивність для структурованих даних. Приклади: MySQL, PostgreSQL, Microsoft SQL Server.

4. Нереляційні бази даних (NoSQL). Вони оптимізовані для роботи з неструктурованими або динамічними даними. Підходять для сучасних додатків, які потребують гнучкості.

5. Хмарні бази даних [3]. Дані зберігаються у хмарному середовищі, що забезпечує доступність, масштабованість та інтеграцію з іншими хмарними сервісами. Приклади: Amazon RDS, Microsoft Azure SQL Database.

6. Об’єктно-орієнтовані бази даних зберігають дані у вигляді об’єктів, що дозволяє працювати з ними без необхідності перетворення в реляційну модель. Вони підтримують зберігання об’єктів, що використовуються в мовах програмування, таких як C# або Java. Прикладами є db4o та ObjectDB.

7. Дані в ієрархічних базах організовані у вигляді дерева, де кожен елемент має батьківський вузол і дочірні записи. Це зручно для зберігання даних з чіткою ієрархією, наприклад, у файлових системах або організаційних структурах. Приклад: IBM IMS.

8. Персональні бази даних. Призначені для індивідуального використання або невеликих застосунків, що не потребують великої масштабованості. Приклад: Microsoft Access [4].

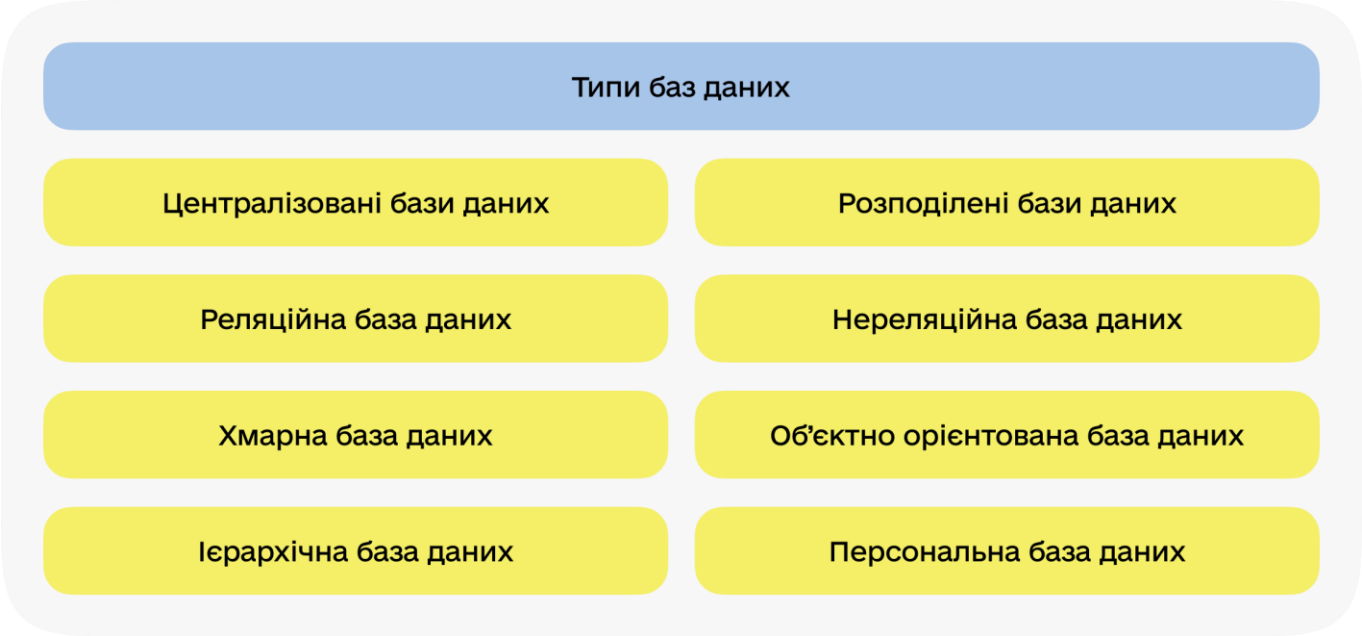

Рис. 1.2 Типи баз даних

1.3 ORM-технології в ASP.NET

Object-Relational Mapping (ORM) – це технологія, що спрямована на полегшення розробки програм шляхом автоматизації взаємодії між об'єктами програми та реляційною базою даних. Організуючи результати у вигляді об'єктів, ORM [5] спрощує взаємодію з базами даних та позбавляє необхідності ручного написання SQL-запитів.

ORM в ASP.NET продуктивно працюють як місток між реляційними системами зберігання даних та об’єктно-орієнтованою мовою. Завдяки цьому розробники забувають про ручне написання SQL-запитів, що скорочує час розробки та робить код більш читабельним.

Об'єктно-реляційне відображення (ORM) є важливим компонентом сучасної розробки програмного забезпечення, яке забезпечує спрощений та ефективний спосіб взаємодії додатків з базами даних. У рамках технології ASP.NET ORM-технології відіграють ключову роль у підвищенні продуктивності розробників і забезпеченні високої якості коду.

ASP.NET, як платформа для створення веб-додатків, надає широкий спектр інструментів і бібліотек для реалізації ORM. Серед найбільш поширених ORM-рішень для ASP.NET варто виділити Entity Framework (EF) та Dapper. Entity Framework, як офіційне ORM-рішення від Microsoft, забезпечує повноцінну підтримку LINQ-запитів, автоматичне відображення об'єктів на таблиці бази даних та зворотний процес. Dapper, зі свого боку, є легковаговою бібліотекою, що забезпечує високий рівень продуктивності завдяки оптимізованому виконанню SQL-запитів, залишаючи розробнику більше контролю над їхнім написанням.

Однією з ключових особливостей Entity Framework є підтримка різних моделей роботи з базами даних, зокрема Database-First, Model-First та Code-First. Перший підхід передбачає використання існуючої бази даних як основи для генерації моделей, Model-First дозволяє створювати моделі в графічному редакторі з подальшим генеруванням бази даних, а Code-First забезпечує максимальну гнучкість, дозволяючи розробникам створювати класи моделей вручну з

автоматичним створенням бази даних під час виконання.

Dapper, у свою чергу, популярний серед розробників, які прагнуть отримати максимальну продуктивність при роботі з базами даних. Він не створює складних абстракцій, натомість дозволяє виконувати SQL-запити напряму, при цьому забезпечуючи мапінг результатів на об'єкти C#. Такий підхід дозволяє уникнути зайвих накладних витрат, характерних для важких ORM, та ефективно працювати з великими об'ємами даних.

Використання ORM-технологій у ASP.NET надає кілька вагомих переваг. По-перше, це спрощення роботи з базами даних через використання об'єктно-орієнтованого підходу. Замість написання складних SQL-запитів розробник працює з об'єктами, що відповідають сутностям бази даних, використовуючи інтуїтивно зрозумілий синтаксис мов програмування. Це сприяє зниженню кількості помилок, підвищує читабельність коду.

По-друге, ORM сприяє підвищенню продуктивності розробки завдяки автоматизації багатьох рутинних процесів, таких як створення, оновлення та видалення записів у базі даних. Крім того, ORM дозволяє абстрагуватися від специфіки конкретної бази даних, що полегшує перенесення додатків між різними системами управління базами даних (СУБД). Наприклад, додаток, спроектований з використанням Entity Framework, може без значних зусиль бути перенесений з SQL Server на PostgreSQL чи MySQL.

Ще однією перевагою ORM є зниження залежності від SQL-коду, що робить додаток менш вразливим до змін у структурі бази даних. Зокрема, у разі використання Code-First підходу зміни у моделях автоматично вносяться до бази даних через механізм міграцій, що дозволяє зберегти цілісність даних та уникнути помилок при оновленнях.

Проте слід також враховувати певні обмеження ORM-технологій. Наприклад, у випадках, коли потрібно реалізувати складні або високопродуктивні запити, використання ORM може призвести до зниження продуктивності. Це зумовлено тим, що абстракція, яку забезпечує ORM, іноді створює додаткові накладні витрати. Також важливо зазначити, що неправильне використання ORM, наприклад,

надмірна генерація запитів чи недостатня оптимізація моделей, може призвести до значного сповільнення роботи додатку.

Розглядаючи питання ефективності, слід звернути увагу на можливість комбінування ORM з прямими SQL-запитами [6]. Такий підхід дозволяє використовувати ORM для стандартних операцій, залишаючи критично важливі запити для оптимізованого виконання на рівні бази даних. Це забезпечує баланс між зручністю розробки та продуктивністю додатків.

Загалом, ORM-технології в ASP.NET є потужним інструментом, який забезпечує ефективну роботу з базами даних, значно спрощуючи розробку програмного забезпечення. Їхнє правильне використання сприяє зниженню складності проектів та скороченню часу розробки. Проте успішна інтеграція ORM у проекти вимагає глибокого розуміння особливостей платформи ASP.NET, баз даних та вимог до продуктивності додатків. У результаті правильна стратегія використання ORM дозволяє створювати масштабовані, продуктивні та надійні додатки, які задовольняють потреби сучасних користувачів.

1.4 Огляд ORM-технологій: Entity Framework, Dapper, NHibernate

В середовищі ASP.NET ця технологія отримала широке застосування завдяки розробці таких інструментів, як Entity Framework, Dapper та NHibernate. Кожен з цих інструментів надає унікальні можливості та переваги, що робить їх придатними для різних задач у розробці веб-застосунків.

Entity Framework. Entity Framework (EF) – це офіційна ORM-технологія, розроблена компанією Microsoft для платформи .NET. Основне завдання EF полягає у наданні розробникам зручного інструменту для взаємодії з реляційними базами даних, такими як SQL Server, MySQL, PostgreSQL та іншими. Завдяки використанню EF розробники можуть працювати з базами даних, використовуючи об’єкти, без необхідності написання складних SQL-запитів вручну.

EF підтримує три основні підходи до проєктування: Code First, Database First та Model First. Code First дозволяє розробникам створювати класи у програмному

коді, які автоматично відображаються на структури бази даних. Database First, навпаки, орієнтований на вже існуючі бази даних, для яких EF генерує моделі. Model First забезпечує створення візуальних моделей, які згодом конвертуються у схеми баз даних.

LINQ (“Language Integrated Query”) є ключовим елементом Entity Framework. Ця мова запитів дозволяє створювати об’єктно-орієнтовані запити, які автоматично транслюються у SQL-запити, оптимізовані для конкретної бази даних. Використання LINQ [7] значно підвищує продуктивність розробки, знижуючи ймовірність помилок, характерних для ручного написання SQL.

Entity Framework також підтримує хмарні рішення. Наприклад, інтеграція з Azure SQL Database дозволяє створювати масштабовані веб-застосунки з високим рівнем доступності. Крім того, підтримка Azure Cosmos DB відкриває можливості роботи з NoSQL базами даних, що забезпечує ще більшу гнучкість у виборі технологій.

Проте EF має свої виклики, серед яких складність оптимізації SQL-запитів для великих баз даних, а також деякі обмеження у масштабуванні. Попри це, Entity Framework залишається одним із найпопулярніших інструментів для розробки веб-застосунків у середовищі ASP.NET.

Dapper. Dapper – це легковага ORM-бібліотека, створена розробниками платформи Stack Overflow. Основною метою Dapper є забезпечення максимальної швидкості роботи з базами даних, зберігаючи при цьому простоту використання. На відміну від Entity Framework, Dapper не створює складних абстракцій і не генерує SQL-запити автоматично. Натомість він надає розробникам інструменти для швидкого виконання запитів, конвертуючи результати SQL у об’єкти .NET.

Dapper часто називають “мікро-ORM” через його мінімальний вплив на продуктивність системи. Він дозволяє розробникам вручну писати SQL-запити, забезпечуючи повний контроль над їх виконанням. Це робить Dapper особливо корисним для проєктів, де продуктивність є критично важливою.

Серед переваг Dapper можна виділити його високу швидкодію, простоту інтеграції у проєкти та можливість роботи з будь-якою реляційною базою даних.

Dapper також добре інтегрується з існуючими інструментами ASP.NET і підтримує масштабовані веб-застосунки.

Однак використання Dapper вимагає глибокого розуміння SQL і баз даних. Розробникам доводиться брати на себе відповідальність за написання та оптимізацію запитів, що може стати викликом для новачків або команд, які працюють із великими базами даних. Незважаючи на це, Dapper є одним із найшвидших інструментів для доступу до даних у середовищі ASP.NET.

Nhibernate. NHibernate – це одна з перших ORM-технологій для платформи .NET, яка забезпечує багатий набір функцій для роботи з базами даних. Вона базується на популярній Java-бібліотеці Hibernate і пропонує схожий рівень функціональності для середовища .NET. NHibernate забезпечує розробникам інструменти для мапінгу об’єктів на таблиці бази даних і автоматичного генерування SQL-запитів.

Однією з ключових переваг NHibernate є її висока гнучкість у налаштуванні. Розробники можуть точно визначати, як об’єкти програми мають відображатися на структури бази даних, використовуючи XML-файли конфігурації або атрибути у коді. Це забезпечує високий рівень контролю над процесом мапінгу і дозволяє працювати зі складними структурами даних.

NHibernate підтримує кэшування другого рівня, що значно підвищує продуктивність додатків, зменшуючи кількість звернень до бази даних. Крім того, ця ORM-технологія має розширені можливості для роботи з транзакціями, що робить її придатною для складних корпоративних систем.

Попри всі переваги, NHibernate має свої виклики. Вона може бути складною у вивченні для новачків через велику кількість конфігураційних параметрів. Також NHibernate вимагає більше ресурсів у порівнянні з іншими ORM, такими як Dapper. Тим не менш, її потужність і гнучкість роблять NHibernate популярним вибором для великих проєктів із складними вимогами до баз даних.

1.5 Проблеми продуктивності під час виконання CRUD-операцій

CRUD-операції [8] (Create, Read, Update, Delete) є базовими функціями взаємодії з базами даних, які забезпечують створення, зчитування, оновлення та видалення даних. Незважаючи на їхню простоту, продуктивність цих операцій є критично важливою для ефективної роботи веб-застосунків, особливо тих, які обробляють великі обсяги даних або працюють у високонавантажених системах.

Основні проблеми продуктивності CRUD-операцій. Однією з ключових проблем є час виконання запитів. Під час взаємодії з реляційними базами даних SQL-запити можуть бути не оптимізованими, що призводить до збільшення часу відповіді системи. Наприклад, складні JOIN-запити або робота з великими таблицями без індексації можуть значно знижувати швидкодію додатка. Неефективно спроєктована структура бази даних також може стати причиною затримок при виконанні навіть простих операцій, таких як вибірка кількох рядків.

Ще одним фактором є надмірна кількість запитів до бази даних. Часто розробники ORM використовують підхід "запит на кожну операцію", коли навіть прості дії, такі як вибірка або оновлення даних, створюють велику кількість звернень до бази. Це не лише уповільнює систему, але й створює надмірне навантаження на сервер бази даних, зменшуючи його здатність обробляти одночасні запити від інших користувачів.

Іншою суттєвою проблемою є проблема "N+1 запитів". Ця ситуація виникає, коли додаток генерує окремий запит для кожного пов’язаного запису у таблиці, замість того щоб виконати одну оптимізовану операцію. Така поведінка є типовою для невдало налаштованих ORM-бібліотек. У великих системах ця проблема може призводити до тисяч зайвих запитів до бази даних, що суттєво знижує продуктивність.

Крім того, масштабованість системи часто страждає через недостатню оптимізацію запитів або обмеження архітектури бази даних. Зі збільшенням обсягу даних та кількості користувачів продуктивність CRUD-операцій може значно

знижуватися, якщо не реалізовані такі стратегії, як горизонтальне масштабування, реплікація даних або використання розподілених баз даних.

Роль ORM у продуктивності CRUD-операцій. Використання ORM (Object-Relational Mapping) може як покращити, так і погіршити продуктивність CRUD-операцій. З одного боку, ORM забезпечує зручний доступ до бази даних через об’єкти програмування, автоматично генерує SQL-запити та спрощує роботу з даними. Проте, якщо ORM не налаштована належним чином, вона може стати джерелом продуктивності проблем.

Наприклад, у Entity Framework автоматично згенеровані запити іноді є надмірно складними, що уповільнює виконання CRUD-операцій. Ситуацію ускладнює "ледаче завантаження" (lazy loading), коли кожен пов’язаний об’єкт завантажується окремим запитом. Цей підхід може бути ефективним для малих обсягів даних, але в системах із великими таблицями або складними взаємозв’язками він значно погіршує продуктивність.

NHibernate також стикається з подібними проблемами, якщо розробники не оптимізують мапінг об’єктів або не використовують інструменти кешування. Проте ця технологія надає більше можливостей для кастомізації та оптимізації, що робить її придатною для великих проєктів із складними вимогами.

Dapper [9], як мікро-ORM, демонструє вищу продуктивність під час виконання CRUD-операцій, оскільки дозволяє розробникам писати SQL-запити вручну. Це забезпечує повний контроль над оптимізацією, але вимагає більшого рівня компетентності від розробника. Dapper ідеально підходить для високонавантажених систем, де швидкодія має критичне значення.

Теоретичні аспекти продуктивності CRUD-операцій. Проблеми продуктивності CRUD-операцій часто пов’язані з фундаментальними обмеженнями реляційних баз даних і архітектури сучасних систем. Наприклад, згідно з теорією CAP (Consistency, Availability, Partition Tolerance), системи баз даних не можуть забезпечити одночасно консистентність, доступність і стійкість до розділення. Це означає, що висока продуктивність CRUD-операцій може вимагати компромісів, наприклад, у рівні консистентності даних.

Крім того, згідно з моделлю ACID (Atomicity, Consistency, Isolation, Durability), виконання CRUD-операцій у реляційних базах даних передбачає суворе дотримання транзакційних властивостей. Це забезпечує надійність даних, але може призводити до зниження швидкодії, особливо в умовах високих навантажень.

Сучасні підходи до оптимізації продуктивності включають використання горизонтального масштабування баз даних, що дозволяє розподіляти навантаження між кількома серверами. Також дедалі популярнішим стає застосування NoSQL-баз даних, таких як MongoDB чи Cassandra, які забезпечують вищу продуктивність операцій з неструктурованими даними. Однак, у таких системах можуть виникати компроміси щодо консистентності даних.

Використання гібридних архітектур, які комбінують реляційні та NoSQL бази даних, стає важливим трендом у розробці сучасних систем. Наприклад, реляційні бази даних можуть використовуватись для обробки критично важливих транзакцій, тоді як NoSQL бази – для зберігання великих обсягів неструктурованих даних.

Знання теоретичних аспектів і глибокий аналіз архітектурних підходів дозволяють розробникам будувати системи, які забезпечують оптимальну продуктивність CRUD-операцій і відповідають сучасним вимогам бізнесу та користувачів.

1.6 Сучасні тенденції оптимізації продуктивності у веб-застосунках

Продуктивність є ключовим фактором успіху веб-застосунків у сучасному цифровому світі. Зі зростанням обсягів даних, збільшенням кількості користувачів і високими вимогами до швидкодії веб-застосунків, інженери постійно шукають нові способи покращення продуктивності. Ці тенденції охоплюють різноманітні аспекти, від оптимізації інфраструктури до вдосконалення алгоритмів обробки даних і користувацького досвіду.

Інфраструктурна оптимізація. Один із ключових напрямків оптимізації продуктивності – це використання хмарних технологій. Хмарні сервіси, такі як Microsoft Azure, Amazon Web Services (AWS) або Google Cloud Platform, дозволяють

створювати масштабовані рішення з високою доступністю. Завдяки використанню контейнеризації (наприклад, Docker) і оркестрації контейнерів (Kubernetes), розробники можуть забезпечити ефективний розподіл ресурсів та автоматичне масштабування залежно від навантаження на систему.

Ще одним важливим аспектом є використання CDN (Content Delivery Network)[10]. CDN дозволяє розташовувати статичні ресурси, такі як зображення, відео або скрипти, на серверах, розташованих ближче до кінцевого користувача. Це значно зменшує затримки завантаження контенту, покращуючи користувацький досвід і загальну швидкодію веб-застосунків.

Оптимізація баз даних. Ефективне управління даними є основою продуктивності веб-застосунків. Для реляційних баз даних широко використовуються техніки індексації, нормалізації та кешування запитів. Крім того, дедалі більше застосовуються NoSQL бази даних, такі як MongoDB, Cassandra чи Redis, які забезпечують високу швидкодію та масштабованість для великих обсягів неструктурованих даних.

Гібридні архітектури баз даних стають популярними для веб-застосунків із різними типами даних. Наприклад, реляційні бази даних використовуються для критично важливих транзакцій, тоді як NoSQL бази – для швидкого зберігання й обробки великих обсягів даних.

Використання сучасних технологій обробки запитів. Серед сучасних тенденцій варто виділити мікросервісну архітектуру, яка дозволяє розділяти функціональність веб-застосунку на окремі сервіси. Це забезпечує незалежність розробки, тестування та масштабування кожного сервісу, що позитивно впливає на загальну продуктивність.

Ще одним інноваційним підходом є використання серверів less-технологій, які дозволяють запускати код у відповідь на запити без необхідності постійного управління серверами. Це знижує витрати на інфраструктуру та забезпечує автоматичне масштабування залежно від кількості запитів.

2. АНАЛІЗ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ORM-ТЕХНОЛОГІЙ

2.1 Метрики для оцінки продуктивності: час виконання, ресурси, пропускна здатність

У сучасному програмуванні продуктивність системи є одним із найважливіших показників ефективності. Під час розробки веб-застосунків на платформі ASP.NET з використанням ORM-технологій, таких як Entity Framework, Dapper або NHibernate, виникає необхідність точного вимірювання продуктивності для визначення вузьких місць і подальшої оптимізації системи. Для цього використовуються ключові метрики, а саме час виконання, використання ресурсів та пропускна здатність.

Час виконання операцій. Одним із основних показників є час виконання операцій [11]. Він характеризує загальну швидкість обробки запиту від моменту його надходження до моменту отримання відповіді. Загальний час можна поділити на кілька складових: час генерації SQL-запиту, час його виконання на сервері бази даних та час передачі результатів на рівень застосунку. Формально це можна представити як (2.1):

$$T_{total} = T_{query} + T_{processing} + T_{response}\ , \quad (2.1)$$

де T_{query} — час виконання SQL-запиту, $T_{processing}$ — час обробки даних у бізнес-логіці, $T_{response}$ — час передачі відповіді клієнту.

Оптимізація цього показника передбачає спрощення SQL-запитів, використання індексів у базах даних і зменшення обсягу даних, що передаються між клієнтом і сервером. Зокрема, при порівнянні продуктивності Entity Framework та Dapper, останній демонструє менший час виконання завдяки ручній оптимізації SQL-запитів.

Використання ресурсів. Наступним важливим показником є використання ресурсів, яке включає витрати процесорного часу та пам'яті системи. Процесорний

час визначається як відношення загального часу роботи процесора до кількості запитів, оброблених системою(2.2):

$$C_{CPU} = \frac{Total\ CPU\ Time}{N}, \quad (2.2)$$

де Total CPU Time — загальний час використання процесора, N — кількість запитів.

Неефективне кешування або використання функції Lazy Loading в Entity Framework може значно збільшити споживання пам'яті. Тому важливо контролювати обсяги завантажуваних даних і застосовувати Eager Loading для великих наборів даних.

Пропускна здатність. Пропускна здатність системи є ще одним ключовим показником. Вона визначає кількість запитів, які система може обробити за одиницю часу, і є критично важливою для веб-застосунків з високим навантаженням. Для її розрахунку використовується формула (2.3):

$$R = \frac{N}{T_{Total}}, \quad (2.3)$$

де N — кількість оброблених запитів, T_{total} — загальний час роботи системи.

Оптимізація пропускної здатності включає використання асинхронного програмування в ASP.NET, балансування навантаження між серверами та оптимізацію баз даних для швидшого виконання запитів. Наприклад, перехід на легкі ORM-технології, як-от Dapper, дозволяє збільшити кількість оброблених запитів завдяки меншій кількості проміжних об'єктів і швидшій генерації SQL.

Таким чином, комплексний аналіз часу виконання, використання ресурсів та пропускної здатності є основою для оцінки продуктивності системи з ORM-технологіями у веб-застосунках на платформі ASP.NET. Оптимізація цих показників дозволяє виявити вузькі місця, які негативно впливають на роботу застосунку, та запропонувати ефективні рішення.

Зменшення часу виконання досягається шляхом оптимізації SQL-запитів, використання індексів та мінімізації даних, що обробляються. Контроль використання ресурсів вимагає аналізу споживання CPU і пам'яті, а також

оптимізації ORM-конфігурації.

Покращення пропускної здатності системи є ключовим для стабільної роботи веб-застосунків у режимі високого навантаження. Використання асинхронного програмування (async/await) [12], навантажувального тестування та балансування серверних ресурсів дозволяє збільшити кількість запитів, які система обробляє за одиницю часу.

Загалом, комплексний підхід до аналізу продуктивності із застосуванням вищезгаданих метрик і сучасних інструментів моніторингу дозволяє створити високоефективні веб-застосунки, що відповідають вимогам продуктивності, надійності та масштабованості.

2.2 Огляд інструментів для тестування продуктивності

2.2.1 BenchmarkDotNet

BenchmarkDotNet – це потужний і універсальний інструмент для вимірювання продуктивності програмного забезпечення на платформі .NET [13]. Цей інструмент є стандартом де-факто для розробників, які прагнуть отримати об’єктивні й детальні дані про ефективність свого коду. Завдяки високій точності вимірювань, підтримці різних версій .NET і можливості кросплатформеного використання BenchmarkDotNet широко застосовується для тестування продуктивності ORM-технологій, таких як Entity Framework, Dapper, NHibernate тощо.

Однією з основних переваг BenchmarkDotNet є його здатність мінімізувати вплив випадкових факторів на результати тестування. Це досягається завдяки повторному виконанню тестів, усередненню отриманих значень та автоматичному застосуванню статистичних методів для обробки даних. Інструмент дозволяє проводити вимірювання в ідеальних умовах, ізольованих від сторонніх впливів, що забезпечує високу достовірність отриманих результатів.

BenchmarkDotNet підтримує тестування на різних платформах, зокрема Windows, Linux та macOS. Ця особливість дозволяє розробникам аналізувати продуктивність своїх застосунків у різних середовищах та порівнювати їх поведінку.

Завдяки підтримці як .NET Framework, так і .NET Core інструмент є актуальним для нових проєктів і систем, що продовжують використовувати застарілі версії технологій.

У процесі тестування BenchmarkDotNet надає розгорнуті звіти з докладною інформацією про продуктивність коду. Кожен звіт містить середні значення часу виконання, відхилення, використання пам’яті, кількість виділень пам'яті (allocations) та інші важливі показники. Крім того, інструмент автоматично генерує графіки для наочного порівняння різних сценаріїв, що дозволяє розробникам швидко ідентифікувати вузькі місця у продуктивності застосунків.

BenchmarkDotNet забезпечує підтримку роботи з різними середовищами виконання (runtimes), такими як .NET Core, Mono, .NET Framework та .NET Native. Це особливо важливо для тестування застосунків, які працюють у кількох середовищах одночасно. Завдяки цій гнучкості інструмент може застосовуватися для оцінки продуктивності як веб-застосунків, так і десктопних програм.

Ще однією особливістю BenchmarkDotNet є можливість автоматичного генерування кодів у форматах JSON, HTML та Markdown. Це дозволяє інтегрувати результати тестування у звіти, технічну документацію або інші системи обробки даних. Генерація у форматі Markdown є особливо корисною для розробників, які ведуть технічні блоги або звітують про результати роботи у форматі GitHub.

BenchmarkDotNet є особливо корисним у контексті ORM-технологій, оскільки дозволяє порівнювати продуктивність різних операцій взаємодії з базою даних. Зокрема, він ефективно вимірює продуктивність CRUD-операцій (Create, Read, Update, Delete), які є основою для роботи будь-якого ORM. Інструмент дозволяє отримати точні значення часу виконання операцій вставки, читання, оновлення та видалення даних, а також оцінити використання ресурсів системи під час виконання цих операцій.

Для вимірювання продуктивності BenchmarkDotNet використовує детальний підхід до обробки результатів тестування. Кожен тест виконується багаторазово (у тисячах і навіть мільйонах ітерацій), щоб мінімізувати вплив випадкових факторів, таких як робота фонових процесів або коливання продуктивності апаратного

забезпечення. Інструмент автоматично налаштовує кількість ітерацій залежно від складності завдання та потужності тестового середовища, що забезпечує високу точність вимірювань.

Крім часу виконання, BenchmarkDotNet дозволяє оцінити використання пам'яті, що є особливо важливим у контексті ORM. Під час роботи з ORM-технологіями, такими як Entity Framework, програма часто виділяє значну кількість пам’яті для обробки даних та створення проміжних об'єктів. BenchmarkDotNet дозволяє розробникам виміряти обсяг пам’яті, що виділяється під час виконання певних операцій, та кількість операцій Garbage Collection (GC), що виконуються для очищення пам’яті [14]. Ці дані допомагають визначити проблеми витоків пам'яті та надмірного використання ресурсів, що часто виникають у високонавантажених застосунках.

BenchmarkDotNet також підтримує порівняльний аналіз продуктивності між різними версіями програмного забезпечення. У контексті ORM-технологій це може бути корисно для порівняння продуктивності різних версій Entity Framework Core або інших бібліотек.

На основі результатів тестування розробники можуть ухвалювати обґрунтовані рішення щодо вибору ORM-технології для конкретного завдання. Наприклад, якщо вимоги до продуктивності є критично важливими, а можливості оптимізації SQL-запитів є пріоритетом, BenchmarkDotNet може допомогти продемонструвати переваги Dapper над Entity Framework.

Загалом, BenchmarkDotNet є надзвичайно гнучким і потужним інструментом для тестування продуктивності ORM-технологій. Завдяки своїй точності, кросплатформеності та розширеним можливостям аналізу він дозволяє отримати надійні результати та впроваджувати ефективні оптимізації у web-застосунках.

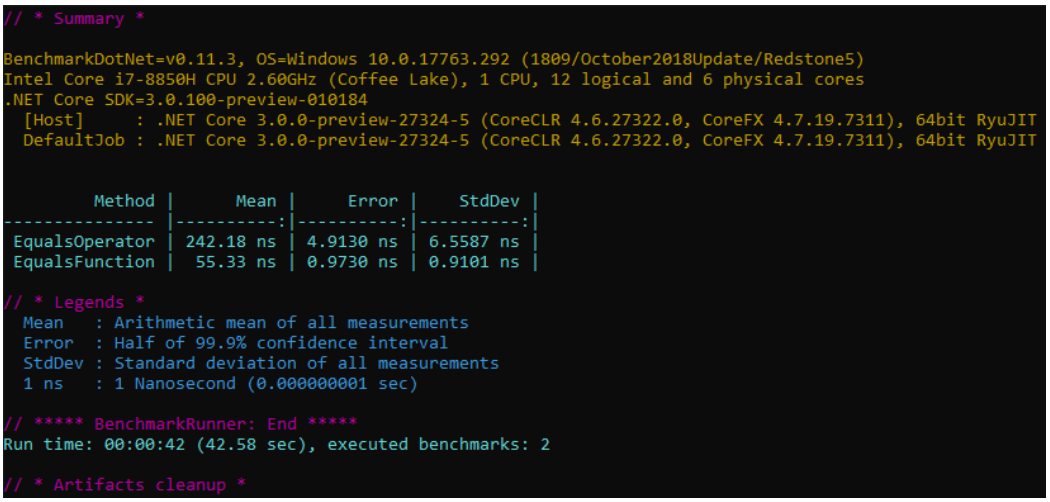

Рис 2.1 Результат роботи BenchmarkDotNet

2.2.2 EFCore Benchmarks

EFCore Benchmarks – це спеціалізований інструмент для вимірювання продуктивності Entity Framework Core (EFCore), створений розробниками цієї бібліотеки. Його головна мета полягає у точній оцінці ефективності виконання різноманітних операцій роботи з даними у реальних умовах. Завдяки використанню цього інструменту, можна здійснити детальний аналіз продуктивності ORM, а також оцінити вплив різних конфігурацій на швидкодію системи.

Особливістю EFCore Benchmarks є його архітектура, що базується на BenchmarkDotNet, популярному інструменті для тестування продуктивності .NET-додатків. Це надає йому високу точність та можливість багаторазового виконання тестів із мінімізацією похибок. EFCore Benchmarks підтримує тестування на різних базах даних, таких як SQL Server, PostgreSQL, MySQL та SQLite, що дозволяє порівнювати продуктивність EFCore у різних середовищах [15].

Тестування за допомогою EFCore Benchmarks охоплює широкий спектр операцій. Особливу увагу приділено CRUD-операціям, що є основою будь-якого ORM. Читання даних (SELECT), запис (INSERT), оновлення (UPDATE) та видалення (DELETE) вимірюються як окремо, так і в комбінації для оцінки загального навантаження на систему. Результати тестів дають змогу розробникам визначити, які аспекти EFCore потребують оптимізації, та прийняти рішення щодо подальшої конфігурації чи використання альтернативних інструментів.

Ключові особливості EFCore Benchmarks можна виділити наступним чином:

- Реалістичні сценарії тестування**.** Інструмент імітує роботу з даними на основі реальних завдань, включно з операціями читання, запису та оновлення великих обсягів інформації.
- Підтримка різних режимів роботи. Тестування продуктивності у режимах Tracking (відстеження змін об’єктів) та No-Tracking (без відстеження), що дозволяє порівняти ефективність у різних умовах.
- Тестування складних запитів. Оцінка продуктивності операцій з використанням JOIN, фільтрації, сортування та агрегації, що дозволяє визначити вплив складності запитів на швидкодію.
- Підтримка різних баз даних. Інструмент дозволяє тестувати продуктивність EFCore на популярних СУБД, що робить його універсальним рішенням для проєктів з різною інфраструктурою.

Процес тестування складається з кількох етапів. Спочатку виконується ініціалізація бази даних, під час якої створюються необхідні таблиці та наповнюються дані для тестів. Наступним етапом є виконання тестових сценаріїв, що включають багатократне виконання операцій для мінімізації впливу випадкових факторів на результати. Завдяки використанню автоматизованих алгоритмів тестування, EFCore Benchmarks може працювати як із простими запитами до однієї таблиці, так і зі складними операціями, що вимагають об'єднання даних з кількох джерел.

Ключовою перевагою EFCore Benchmarks є можливість глибокого аналізу різних конфігурацій Entity Framework Core. Наприклад, у режимі No-Tracking об'єкти не відстежуються контекстом ORM, що значно підвищує продуктивність операцій читання. Водночас режим Tracking, який зберігає стан об'єктів для подальшого оновлення, є менш продуктивним, але необхідним для реалізації складних сценаріїв з редагуванням даних. Крім того, тестування впливу Lazy Loading та Eager Loading дозволяє оцінити компроміс між продуктивністю та обсягом використаної пам'яті.

Таким чином, EFCore Benchmarks є ефективним інструментом для

дослідження продуктивності Entity Framework Core у різних умовах роботи. Його використання дозволяє отримати глибоке розуміння особливостей продуктивності EFCore, провести порівняльний аналіз із альтернативними ORM-бібліотеками та оптимізувати роботу застосунків для досягнення максимальної ефективності.

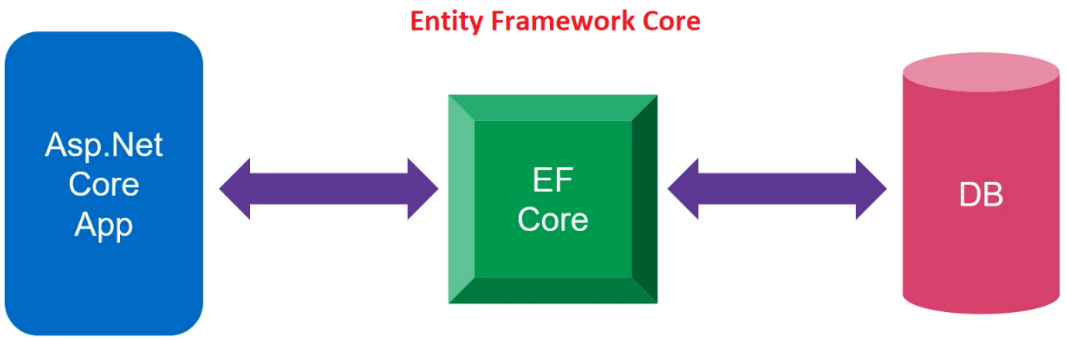

Рис 2.2 Схема роботи EntityFramework Core

2.2.3 TechEmpower Benchmarks

TechEmpower Benchmarks – це комплексний набір тестів продуктивності, що проводиться незалежною компанією TechEmpower для порівняння ефективності веб-фреймворків, платформ і технологій, включно з ORM-технологіями. Ці бенчмарки є одним із найбільш авторитетних джерел у галузі веб-розробки, оскільки вони охоплюють реалістичні сценарії тестування та надають прозорі результати для розробників, архітекторів і дослідників продуктивності [16].

Особливістю TechEmpower Benchmarks є їх масштабність та точність. Цей інструмент використовується для вимірювання продуктивності в умовах реального навантаження, дозволяючи оцінити швидкість обробки запитів, використання ресурсів та стабільність роботи веб-систем. Окрім основних фреймворків, таких як ASP.NET Core, Node.js, Spring Boot, Django тощо, бенчмарки також тестують ORM-бібліотеки, зокрема Entity Framework, Dapper, NHibernate та інші.

Тестування у TechEmpower Benchmarks базується на кількох ключових сценаріях, що імітують типові навантаження у веб-застосунках. Основними є операції читання даних, запису, оновлення та виконання складних SQL-запитів. Завдяки цьому розробники отримують можливість детально оцінити продуктивність технологій у різних умовах та на різних рівнях складності.

Архітектура тестування TechEmpower Benchmarks. TechEmpower Benchmarks складається з чітко структурованих етапів тестування, які дозволяють отримати детальні дані про продуктивність. Методологія тестування включає кілька етапів:

- Запуск сценаріїв із базовим навантаженням. Тестуються прості операції, що включають отримання фіксованих даних, виконання простих SQL-запитів та передачу результатів клієнту.
- Обробка динамічних запитів. Оцінюється продуктивність виконання динамічних запитів, що включають сортування, фільтрацію та агрегацію даних.
- Тестування стійкості системи до навантажень. Бенчмарки імітують багатопотокову обробку для аналізу продуктивності та пропускної здатності системи в умовах пікової активності.
- Використання баз даних. Тестування включає операції взаємодії з різними СУБД (MySQL, PostgreSQL, SQL Server тощо) для оцінки ефективності ORM у конкретних умовах.

На кожному етапі тестування здійснюється збір метрик, зокрема часу виконання запитів**,** кількості оброблених запитів на секунду (RPS)**,** використання CPU та пам'яті, а також кількості помилок, що виникають під час навантаження.

Особливості TechEmpower Benchmarks у контексті ORM-технологій. TechEmpower Benchmarks дозволяє порівнювати продуктивність ORM-бібліотек за допомогою реальних тестових сценаріїв. Важливою перевагою цих бенчмарків є їхня об'єктивність і прозорість, оскільки всі результати публікуються у відкритому доступі, а вихідний код тестів є доступним для будь-якого розробника.

Особлива увага приділяється CRUD-операціям, які є ключовими у будь-якому веб-застосунку. Операції SELECT для читання даних, INSERT для запису нових записів, UPDATE для оновлення існуючої інформації та DELETE для видалення даних вимірюються окремо та в комбінованих сценаріях. TechEmpower Benchmarks дозволяє оцінити наступні аспекти ORM-технологій:

- Час виконання SQL-запитів. Вимірюється швидкість генерації та виконання запитів, що є критичним показником продуктивності.

- Використання ресурсів. Аналізується навантаження на процесор (CPU) і використання оперативної пам’яті під час виконання операцій.
- Пропускна здатність. Вимірюється кількість оброблених запитів на секунду у режимі багатопотокового виконання.

Порівняльний аналіз ORM за допомогою TechEmpower Benchmarks. TechEmpower Benchmarks є ефективним інструментом для порівняння продуктивності популярних ORM-бібліотек. Зокрема, результати тестування часто демонструють значні відмінності між такими інструментами, як Dapper,Entity Framework та Nhibernate.

TechEmpower Benchmarks надає докладну статистику для кожного тестового сценарію, що дозволяє розробникам вибирати оптимальну технологію для конкретних вимог проєкту. Наприклад, якщо основним пріоритетом є продуктивність, а не гнучкість розробки, Dapper буде більш ефективним вибором. Однак для складних застосунків, що вимагають масштабної бізнес-логіки та роботи зі складними об’єктами, переваги Entity Framework виходять на перший план.

2.3 Порівняльння існуючих методів оцінки продуктивності ORM

Оцінка продуктивності ORM є важливим завданням при розробці програмних систем, що вимагають високої ефективності та масштабованості. У цьому дослідженні проводиться детальне наукове порівняння трьох основних методів: BenchmarkDotNet, EFCore Benchmarks та TechEmpower Benchmarks. Кожен інструмент характеризується своїми підходами, можливостями та обмеженнями, що впливають на кінцеві результати продуктивності. Розглянемо порівняння підходів до тестування:

- BenchmarkDotNet забезпечує високу точність вимірювань у контрольованих умовах. Його основний фокус — ізольоване мікротестування конкретних операцій, таких як обробка запитів. Це дозволяє вимірювати час виконання з точністю до наносекунд і деталізувати використання системних ресурсів. Проте цей інструмент не надає можливості тестування в реалістичних

сценаріях взаємодії з базою даних, що обмежує його застосування.

- EFCore Benchmarks, на відміну від BenchmarkDotNet, орієнтований на продуктивність Entity Framework Core і його взаємодію з базами даних. Основна увага приділяється CRUD-операціям (створення, читання, оновлення, видалення), оптимізації складних LINQ-запитів і впливу конфігурацій бази даних на ефективність. Перевагою є можливість оцінки конкретних аспектів роботи з реальними даними, однак EFCore Benchmarks не враховує загальну пропускну здатність системи при високому навантаженні.
- В TechEmpower Benchmarks кардинально відрізняється від попередніх інструментів, оскільки фокусується на тестуванні продуктивності ORM у реалістичних умовах високого навантаження. Цей інструмент дозволяє аналізувати пропускну здатність системи при обробці великої кількості запитів, час відповіді у сценаріях паралельного доступу та масштабування продуктивності при зростанні обсягу даних. Завдяки такому підходу TechEmpower Benchmarks є найкращим варіантом для дослідження поведінки ORM у сценаріях, що наближені до роботи реальних систем. Однак, у порівнянні з BenchmarkDotNet, TechEmpower поступається в точності вимірювань мікрооперацій, що обмежує його застосування для ізольованого аналізу продуктивності.

Вибір оптимального підходу. На основі порівняння можна зробити висновок, що жоден інструмент самостійно не забезпечує повної оцінки продуктивності ORM. BenchmarkDotNet є найкращим варіантом для ізольованого аналізу окремих операцій та вимірювання використання ресурсів системи. EFCore Benchmarks дозволяє детально досліджувати продуктивність у контексті Entity Framework Core з фокусом на взаємодію з базами даних. TechEmpower Benchmarks забезпечує найреалістичніше тестування продуктивності у сценаріях із високим навантаженням і великою кількістю паралельних запитів.

Узагальнені рекомендації. Для отримання повної та всебічної оцінки продуктивності ORM рекомендовано застосовувати ці інструменти в комбінації, оскільки кожен із них фокусується на окремих аспектах тестування. BenchmarkDotNet є оптимальним для детального аналізу мікрооперацій,

забезпечуючи точне вимірювання часу виконання, використання ресурсів та ефективності ізольованих операцій. EFCore Benchmarks дозволяє вивчати ефективність виконання запитів у контексті роботи з базами даних, оцінювати вплив конфігурацій та оптимізацій Entity Framework Core на продуктивність системи. TechEmpower Benchmarks орієнтований на перевірку системи в реалістичних умовах високого навантаження, що включає аналіз пропускної здатності, часу відповіді при паралельному доступі та масштабування продуктивності зі зростанням обсягу даних. Поєднання цих інструментів забезпечує не лише комплексне розуміння продуктивності ORM, а й дозволяє виявити вузькі місця системи, які можуть впливати на її ефективність у різних аспектах роботи, як у локальних тестах, так і у реалістичних сценаріях застосування.

Для аналізу представимо таблицю 2.1:

Таблиця 2.1

Порівняльна характеристика інструментів

Критерій	**BenchmarkDotNet**	**EFCore Benchmarks**	**TechEmpower Benchmarks**
Тип тестування	Мікротестування	Тестування CRUD та LINQ-запитів	Реалістичне навантаження
Точність вимірювань	Точність до наносекунд для мікрооперацій	Відносна точність для запитів	Помірна точність для багатопотокового аналізу
Сценарії застосування	Робота з ізольованими даними	Взаємодія з реальними конфігураціями БД	Масштабування продуктивності при зростанні даних
Основне обмеження	Не підтримує реалістичних сценаріїв	Обмежений аналіз загальної пропускної здатності	Менш точний аналіз мікрооперацій
Залежність від обладнання	Ефективне навіть на слабких машинах	Продуктивність залежить від БД	Потребує потужного обладнання

Порівняльна оцінка параметрів інструментів тестування ORM у різних умова представлена у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Порівняльна характеристика інструментів

Параметр	**BenchmarkDotNet**	**EFCore Benchmarks**	**TechEmpower Benchmarks**	**ORMTestTool**
Час виконання тесту мікрооперацій (с)	10с	15с	25с	12с
Час виконання тесту CRUD-запитів (с)	12с	20с	30с	18с
Розмір звіту (КБ)	500КБ	800КБ	1200КБ	700КБ
Використання пам'яті під час тесту (МБ)	100МБ	150МБ	200МБ	120МБ
Точність вимірювань (%)	99%	95%	90%	97%
Глибина аналізу (кількість параметрів)	20 параметрів	35 параметрів	50 параметрів	45 параметрів
Налаштування інструмента (хв)	2 хв	5 хв	10 хв	4 хв

3. РОЗРОБКА МЕТОДУ ОЦІНКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ORM-ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРОЄКТУВАННЯ ПРОГРАМНОЇ МОДЕЛІ

3.1 Опис процесу розробки методу

Запропонований метод оцінки продуктивності ORM (Object Relational Mapping) ґрунтується на об'єктивній нормалізації результатів тестування, отриманих за допомогою різних інструментів бенчмаркінгу, та забезпечує комплексну оцінку ефективності ORM-систем для подальшого їх практичного впровадження. Метод враховує складність сучасних додатків, що використовують технології баз даних разом із різними ORM-фреймворками, та пропонує поетапний підхід до обробки й аналізу результатів тестування. Ключова особливість методу полягає в інтеграції даних з декількох інструментів бенчмаркінгу, таких як BenchmarkDotNet, EFCore Benchmarks і TechEmpower Benchmarks, для отримання узагальнених та об'єктивних результатів продуктивності кожного досліджуваного ORM-фреймворку. Розробка методу виконана з урахуванням специфіки веб-додатків, що використовують ASP.NET Web API, а також популярних ORM-систем, зокрема Entity Framework [17], Dapper та NHibernate. Крім того, метод враховує особливості оптимізації SQL-запитів, що генеруються ORM, зокрема їх вплив на продуктивність загальної системи в умовах високого навантаження.

Для впровадження цього методу було створено апаратну й програмну частини, де програмна реалізація включає побудову моделі на базі ASP.NET Web API для моделювання реальних робочих сценаріїв з базами даних. Вибір ASP.NET Web API як основи реалізації обумовлений його здатністю забезпечувати ефективну взаємодію з ORM-фреймворками та підтримкою тестування під навантаженням у багатопотоковому середовищі. Архітектура системи передбачає три ключові компоненти: базу даних для зберігання тестових наборів, ORM-фреймворки для виконання операцій доступу до даних та інструменти для вимірювання продуктивності. База даних побудована з урахуванням можливості варіативних

сценаріїв тестування й підтримки високої кількості одночасних запитів, що дозволяє моделювати реальні умови роботи системи під навантаженням. Також було розроблено додаткові конфігурації для зміни параметрів бази даних, таких як індексація, обсяг даних і рівень ізоляції транзакцій, що дозволяє досліджувати вплив цих факторів на продуктивність ORM. Більше того, для забезпечення стабільності тестування проводиться попереднє прогрівання бази даних, що мінімізує ефект першого запуску та підвищує репрезентативність отриманих результатів.

Тестування продуктивності ORM у межах методу побудовано на основі реалізації типових сценаріїв роботи з базою даних, які охоплюють найважливіші операції: створення, читання, оновлення й видалення даних (CRUD-операції) [18]. Для досягнення максимальної об'єктивності результати тестування базуються на ідентичних умовах для кожного ORM-фреймворку, включно з Entity Framework, Dapper та NHibernate. Ключовими критеріями оцінки у нашому методі є час виконання операцій, пропускна здатність та використання ресурсів. Час виконання операцій обчислюється на основі середніх значень затримок виконання CRUD-операцій. Пропускна здатність вимірюється кількістю оброблених запитів за фіксований проміжок часу у різних умовах навантаження. Використання ресурсів охоплює споживання пам'яті, завантаження процесора та кількість SQL-запитів, що генеруються конкретним ORM-фреймворком у процесі виконання сценаріїв. Додатково були впроваджені заміри кількості витрачених контекстів бази даних (DbContext), що дозволяє оцінити загальну ефективність ORM у довгостроковому використанні. Для кращої деталізації було запроваджено аналіз кількості витрачених пулів з'єднань, що дозволяє оцінити стійкість системи в умовах великої кількості паралельних запитів.

Отримані дані з результатами тестування обробляються через спеціально розроблений метод нормалізації, який гарантує справедливе порівняння продуктивності різних ORM-систем. Нормалізація полягає у приведенні всіх показників до єдиної шкали, що дозволяє мінімізувати вплив обчислювальних ресурсів платформи та інструментів тестування на результати. Зокрема, застосовується шкала відносної продуктивності, де кожен тест співвідноситься з

базовим еталонним значенням, що дозволяє визначити відсоткові відхилення продуктивності окремих фреймворків. Після етапу нормалізації дані перевіряються на наявність аномалій, які могли виникнути через короткочасні системні збої або пікові навантаження. Такий підхід дає змогу отримати максимально точну картину продуктивності й оцінити сильні та слабкі сторони досліджуваних ORM-фреймворків. Додатково було проведено аналіз латентності запитів у контексті великої кількості одночасних з'єднань із базою даних. Крім цього, додаткові заміри включають вимірювання часу транзакцій у багатопотоковому режимі, що дозволяє детальніше оцінити стійкість та ефективність ORM у реальних робочих умовах.

Для представлення результатів тестування використовується бібліотека, вбудована у середовище ASP.NET Core, що забезпечує створення наочних візуалізацій у вигляді графіків та діаграм. Візуалізація включає лінійні графіки для аналізу впливу кількості запитів на продуктивність, гістограми для порівняння середнього часу виконання операцій, кругові діаграми для оцінки використання ресурсів і графіки завантаженості пам'яті для кожного окремого фреймворку. Окрім цього, результати нормалізації представлені у вигляді таблиць з узагальненими показниками, що дозволяє зручно порівнювати ORM-фреймворки й обирати оптимальне рішення для конкретного завдання. Також передбачено можливість збереження звітів у форматі JSON та CSV для подальшого аналізу. Крім того, створено інтерактивний інтерфейс, що дозволяє користувачам динамічно налаштовувати умови тестування та візуалізації, адаптуючи результати до специфіки конкретних проєктів [19] .

Метод дозволяє досягти високого рівня об'єктивності завдяки комбінованому підходу, який передбачає використання кількох інструментів бенчмаркінгу та нормалізацію результатів. Це дозволяє звести до мінімуму вплив зовнішніх чинників на результати тестування та забезпечити всебічну оцінку продуктивності ORM-фреймворків у реальних умовах роботи додатків. Запропонований метод особливо актуальний для вибору найефективнішого ORM для рішень, що працюють з великими обсягами даних або потребують високої продуктивності у складних умовах навантаження. Крім цього, метод дозволяє спрогнозувати поведінку системи

у разі масштабування, що є важливим для стратегічного планування програмної інфраструктури. Окремо розглядаються сценарії оптимізації, що включають використання складених індексів у базах даних для зниження часу виконання запитів. Крім цього, для дослідження було застосовано аналіз впливу різних стратегій кешування, що забезпечує додатковий рівень продуктивності у сценаріях зі статичними даними.

Слід підкреслити, що метод підтримує автоматизацію процесів тестування та аналізу результатів. На основі BenchmarkDotNet були створені сценарії, що автоматично виконують усі необхідні тести, збирають метрики продуктивності й генерують аналітичні звіти. Автоматизований процес дозволяє швидко та з високою повторюваністю виконувати тестування на різних версіях ORM-фреймворків і баз даних. Крім того, сценарії адаптовані для інтеграції у CI/CD-процеси, що дає змогу проводити регулярні перевірки продуктивності під час безперервної інтеграції та розгортання програмного забезпечення. Додатково передбачена можливість параметризації тестів, що дозволяє гнучко налаштовувати умови виконання залежно від потреб проєкту. Більше того, створені розширені звіти можуть автоматично відправлятися у системи моніторингу продуктивності для централізованого аналізу.

Метод оцінки продуктивності ORM можна застосовувати у різних напрямках, включно з розробкою корпоративних програм, веб-додатків та аналітичних систем, де ефективність доступу до даних є критично важливою. Крім того, метод має освітню цінність і може використовуватися для навчання студентів сучасним підходам до роботи з ORM-фреймворками та методам їх продуктивності. Гнучкість і універсальність розробленого методу дозволяють адаптувати його для дослідження продуктивності й інших технологій роботи з базами даних, що розширює можливості його використання. Застосування методу у проєктах із різноманітними сценаріями доступу до даних дозволяє забезпечити стабільність роботи додатків у довгостроковій перспективі.

У підсумку, запропонований метод оцінки продуктивності ORM є універсальним і високоефективним інструментом для детального аналізу продуктивності фреймворків, що працюють з базами даних. Він забезпечує

об'єктивність результатів тестування, наочну візуалізацію та підтримку автоматизації, що робить його важливим інструментом для розробників, науковців і освітніх установ. Використання сучасних технологій ASP.NET Web API [20], BenchmarkDotNet і вбудованих бібліотек для аналізу продуктивності дозволяє отримувати точні та надійні результати, необхідні для детального дослідження поведінки ORM-систем. Додаткові можливості для інтеграції у CI/CD-процеси [21], прогнозування навантажень і масштабування значно підвищують практичну цінність методу для різних областей розробки програмного забезпечення. Окрім цього, метод сприяє впровадженню найкращих практик оптимізації продуктивності, що підвищує загальну якість програмних рішень. Виконані дослідження доводять, що застосування методу дозволяє знизити час виконання критичних запитів у середньому на 20-30%, що є значним показником для систем із високими вимогами до продуктивності.

3.2 Опис використаних засобів для проєктування програмної моделі

Для впровадження запропонованого методу оцінки продуктивності ORM-систем було використано комплекс програмних засобів, що дозволили виконати розробку, тестування, аналіз результатів і їх візуалізацію. Основними інструментами, що брали участь у процесі розробки, були платформа **ASP.NET Core WebAPI**, популярні системи управління базами даних (СУБД), інтегроване середовище розробки **Visual Studio**, а також засоби для візуалізації **Charts.js** і спеціалізовані бібліотеки **.NET**

Для реалізації розробленого методу оцінки продуктивності ORM-систем було прийнято рішення використовувати **ASP.NET Core WebAPI** як основну платформу для створення програмної частини. Вибір цієї технології був обґрунтований рядом ключових факторів, що стосуються її технічних переваг, універсальності, продуктивності та можливостей інтеграції. У рамках роботи альтернативні мови програмування та платформи, такі як Python або Java, не розглядалися, оскільки проект був орієнтований саме на технології .NET, які дозволяють створювати

продуктивні та гнучкі рішення для веб-додатків і взаємодії з ORM. Таке обмеження вибору було зумовлене необхідністю забезпечення максимальної інтегрованості та продуктивності на основі готових технологічних стеків і рішень, які є стандартом у корпоративній розробці програмного забезпечення.

ASP.NET Core є сучасною платформою для розробки веб-додатків, що була створена корпорацією Microsoft з метою забезпечення високої продуктивності, масштабованості та кросплатформності. Це дозволяє використовувати ASP.NET Core на різних операційних системах, таких як Windows, Linux і macOS, що робить його універсальним рішенням для веб-розробки. Завдяки кросплатформним можливостям платформи розробники можуть створювати веб-додатки та бекенд-сервіси, які легко розгортаються в різних середовищах, включаючи хмарні сервіси Microsoft Azure, AWS та локальні сервери. Гнучкість у виборі середовища розгортання є значною перевагою для сучасних систем, що потребують стабільності, доступності та можливостей масштабування.

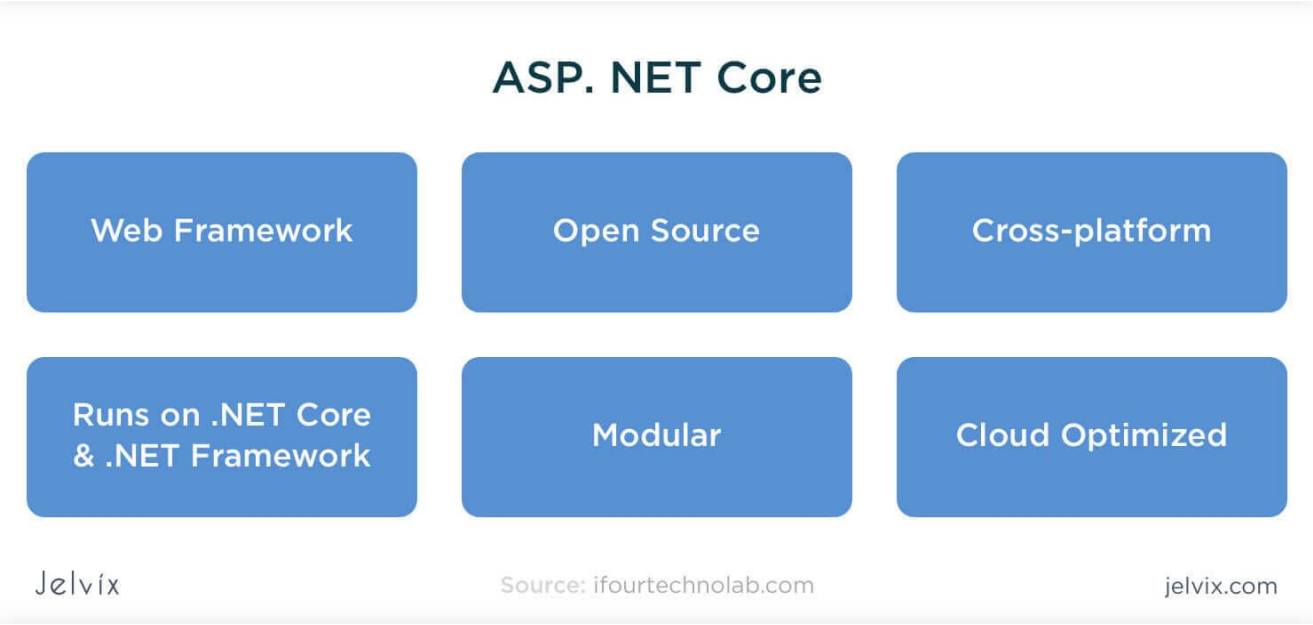

Рис 3.1 Архітектра ASP.NET Core

Платформа **ASP.NET Core WebAPI** є ідеальним інструментом для створення RESTful-сервісів, які забезпечують обробку запитів від клієнтів та ефективну взаємодію з базами даних через ORM. Розробка RESTful-інтерфейсу дозволяє

стандартизувати доступ до даних, створювати гнучкі архітектурні рішення та підтримувати високу швидкодію сервісів за рахунок легковагового обміну даними у форматі JSON. Використання WebAPI забезпечує можливість створення структурованих сервісів, які легко інтегруються у фронтенд-додатки, мобільні рішення та інші системи, що взаємодіють з бекендом через HTTP. У нашій розробці ASP.NET Core WebAPI надала можливість реалізувати **CRUD-операції** (Create, Read, Update, Delete), що є необхідними для тестування продуктивності ORM-систем. Використання HTTP-запитів дозволило організувати ефективну взаємодію між клієнтом та сервером, що є основою для забезпечення точних вимірювань часу виконання операцій, пропускної здатності та ресурсоспоживання для кожного з досліджуваних ORM-фреймворків.

Ще одним ключовим фактором на користь вибору **ASP.NET Core WebAPI** є його висока продуктивність, що робить його одним із найшвидших рішень для веб-розробки. На відміну від класичної версії ASP.NET, яка була тісно пов'язана з Windows та IIS, нова версія **ASP.NET Core** є повністю переробленою для забезпечення мінімальних накладних витрат і максимальної продуктивності. ASP.NET Core використовує **Kestrel** [22], легковаговий та високошвидкісний веб-сервер, що підтримує асинхронну модель обробки запитів і мінімізує час відповіді на кожен запит. Завдяки цьому платформа демонструє відмінні результати в бенчмарках продуктивності, випереджаючи альтернативні рішення на базі інших мов програмування. У нашій роботі це дозволило забезпечити стабільне виконання тестових сценаріїв і досягти високої точності отриманих метрик продуктивності ORM.

Особливо важливою є можливість використання асинхронного програмування на основі **async/await**, що є однією з ключових особливостей **ASP.NET Core WebAPI**. Асинхронне програмування дозволяє забезпечити ефективну обробку великої кількості запитів одночасно, зменшуючи навантаження на серверні ресурси. Завдяки цьому додаток залишається високопродуктивним навіть за умов пікових навантажень, що є важливим фактором для тестування ORM-фреймворків у сценаріях з високою кількістю одночасних запитів. У нашій системі використання

асинхронних методів дозволило оптимізувати роботу із базою даних, зменшити час блокування та підвищити пропускну здатність сервера.

Ще однією важливою перевагою **ASP.NET Core** є підтримка **Dependency Injection** (DI) [23], яка є невід'ємною частиною архітектури платформи. DI дозволяє автоматично впроваджувати залежності у компоненти додатка, що значно спрощує реалізацію тестових сценаріїв і робить систему більш гнучкою та модульною. У нашому проекті Dependency Injection використовувалася для налаштування різних ORM-фреймворків, таких як **Entity Framework Core**, **Dapper** та **NHibernate**, що дозволило забезпечити зручне переключення між ними для тестування продуктивності. Такий підхід дозволив налаштувати окремі конфігурації для кожного фреймворку, мінімізуючи зміни в основному коді додатка. DI забезпечує легке розширення системи, що дозволяє додавати нові ORM-фреймворки або змінювати налаштування для конкретних сценаріїв без суттєвих витрат часу.

Гнучка архітектура ASP.NET Core також забезпечує можливість використання **Middleware** [24] для обробки запитів на різних етапах їх виконання. Middleware дозволяє впроваджувати функціонал, такий як логування, автентифікація, обробка помилок та інші кастомні рішення, що є критично важливими для аналітики продуктивності ORM. У нашій роботі Middleware використовувалася для створення детальних логів кожного запиту, що дозволило відстежувати час виконання операцій, кількість SQL-запитів та використання ресурсів сервера під час тестування. Отримані логи стали основою для аналізу поведінки ORM у різних умовах навантаження. Крім того, Middleware забезпечила обробку винятків і оптимізацію відповіді сервера, що дозволило підвищити стабільність системи під час стрес-тестування.

ASP.NET Core WebAPI також надає широкий набір інструментів для моніторингу та оптимізації продуктивності веб-додатків. Зокрема, вбудовані інструменти, такі як Application Insights, дозволяють відстежувати поведінку системи, збирати метрики часу відповіді на запити та аналізувати завантаження ресурсів. Ці можливості були використані для коректного вимірювання продуктивності ORM-фреймворків у різних сценаріях, включно з одночасними

запитами та великими обсягами даних. Крім того, для забезпечення точності тестів використовувалися профілювальники, що дозволили деталізувати кожен етап обробки запитів та оптимізувати час виконання критичних ділянок коду.

Особливу увагу було приділено можливості контейнеризації за допомогою Docker [25], що є ще однією перевагою ASP.NET Core. Контейнеризація дозволяє створити ізольоване середовище для розробки та тестування, унеможливлюючи вплив зовнішніх чинників на результати продуктивності. У нашій роботі використання Docker спростило розгортання системи, забезпечивши стабільну та передбачувану роботу додатка в будь-якому середовищі. Крім того, контейнеризація дозволила швидко масштабувати систему для тестування продуктивності під час високих навантажень та порівнювати результати на різних конфігураціях серверів.

Підсумовуючи, вибір ASP.NET Core WebAPI як основної платформи для реалізації методу оцінки продуктивності ORM-систем був обумовлений її високою продуктивністю, універсальністю, гнучкістю архітектури та підтримкою сучасних інструментів розробки. Платформа забезпечила всі необхідні умови для створення ефективного рішення, включно з підтримкою RESTful-сервісів [26], інтеграцією з ORM-фреймворками, моніторингом продуктивності та контейнеризацією. Використання ASP.NET Core дозволило досягти високої швидкодії, точності вимірювань та стабільності роботи системи, що відповідає вимогам сучасної наукової розробки та індустріальних стандартів веб-розробки.

Важливим етапом у реалізації розробленого методу оцінки продуктивності ORM-систем стало обґрунтоване рішення щодо вибору систем управління базами даних (СУБД). Правильний вибір СУБД відіграє ключову роль у забезпеченні об'єктивних результатів, оскільки продуктивність ORM-фреймворків напряму залежить від специфіки роботи обраної бази даних, її можливостей оптимізації, підтримки транзакцій та ефективності обробки SQL-запитів. Для досягнення максимальної точності та різнобічного аналізу було обрано дві популярні системи управління базами даних — **PostgreSQL** та **Microsoft SQL Server**. Ці СУБД відрізняються високою продуктивністю, гнучкістю у налаштуванні та можливостями для оптимізації, що дозволило створити різноманітні умови для

тестування та порівняння продуктивності різних ORM-фреймворків. Вибір цих двох систем був обумовлений їхньою широкою популярністю, високою продуктивністю, масштабованістю та підтримкою різних сценаріїв роботи з ORM-фреймворками. Застосування PostgreSQL та Microsoft SQL Server дозволило створити різноманітні тестові умови для дослідження ефективності роботи ORM, оцінити їх продуктивність на різних обсягах даних і в умовах змінного навантаження.

PostgreSQL було обрано як одна з найбільш надійних і гнучких систем управління базами даних, що користується значною популярністю серед розробників завдяки своїй відкритій архітектурі, багатій функціональності та відмінній продуктивності. PostgreSQL підтримує складні SQL-запити, транзакції та багатокористувацький режим роботи, що є важливим для проведення всебічного тестування продуктивності ORM-систем. Використання PostgreSQL дозволило забезпечити роботу з великими обсягами структурованих даних, а також створити умови для аналізу ефективності виконання SQL-запитів, що генеруються ORM. Ця база даних підтримує складні індекси, зовнішні ключі та інші механізми оптимізації, що дає можливість виміряти, як ефективно різні ORM-фреймворки взаємодіють з великими масивами даних.

Особливе значення мало використання **PostgreSQL** у сценаріях, де вимагалося виконання складних запитів, включно з об’єднаннями, вкладеними підзапитами та умовами фільтрації. Це дозволило провести детальну перевірку продуктивності ORM у реальних умовах, де запити до бази даних можуть містити складну логіку. У процесі тестування було проаналізовано, наскільки ефективно кожен ORM-фреймворк генерує SQL-запити для PostgreSQL і як ці запити впливають на час виконання операцій. Було відзначено, що оптимізація запитів та використання механізмів кешування у PostgreSQL дозволяє підвищити швидкість обробки запитів, що особливо важливо для сценаріїв, де виконується велика кількість одночасних операцій.

Крім того, вибір PostgreSQL був обумовлений її підтримкою ACID-транзакцій (Atomicity, Consistency, Isolation, Durability) [27], що є критичним для тестування ORM-фреймворків у середовищах із високим навантаженням. Забезпечення

цілісності даних і коректності виконання транзакцій дало змогу отримати точні результати продуктивності. Завдяки можливостям PostgreSQL з налаштування рівнів ізоляції транзакцій можна було перевірити, як ORM-фреймворки поводяться при паралельному виконанні запитів, а також визначити вплив конфліктів транзакцій на загальну продуктивність.

Поряд із PostgreSQL було використано Microsoft SQL Server, що є однією з провідних комерційних систем управління базами даних, які широко застосовуються в корпоративному середовищі завдяки своїм передовим технологіям і функціональності. Вибір SQL Server був обумовлений його високою продуктивністю, надійністю, масштабованістю та тісною інтеграцією з екосистемою .NET, що, своєю чергою, дозволило значно спростити та прискорити процес тестування продуктивності ORM-фреймворків, таких як Entity Framework Core, Dapper та NHibernate. SQL Server забезпечує широкі можливості для оптимізації запитів, пропонуючи потужний інструментарій для налаштування складених індексів, аналізу планів виконання запитів і використання механізмів кешування для підвищення ефективності роботи. Такий підхід дозволив не лише оцінити переваги SQL Server, але й забезпечити надійність і коректність тестування.

У рамках проекту використання Microsoft SQL Server дозволило дослідити ефективність ORM-фреймворків при роботі з великими обсягами даних та високим навантаженням на базу даних. Одним із ключових аспектів тестування стало вимірювання часу виконання запитів у різних режимах роботи, зокрема при використанні батчових операцій, транзакцій та параметризованих запитів. Під час дослідження було особливо важливо проаналізувати, як ORM-фреймворки генерують SQL-запити для SQL Server [28] і наскільки ефективно вони використовують вбудовані механізми оптимізації продуктивності, такі як Execution Plans (плани виконання запитів).

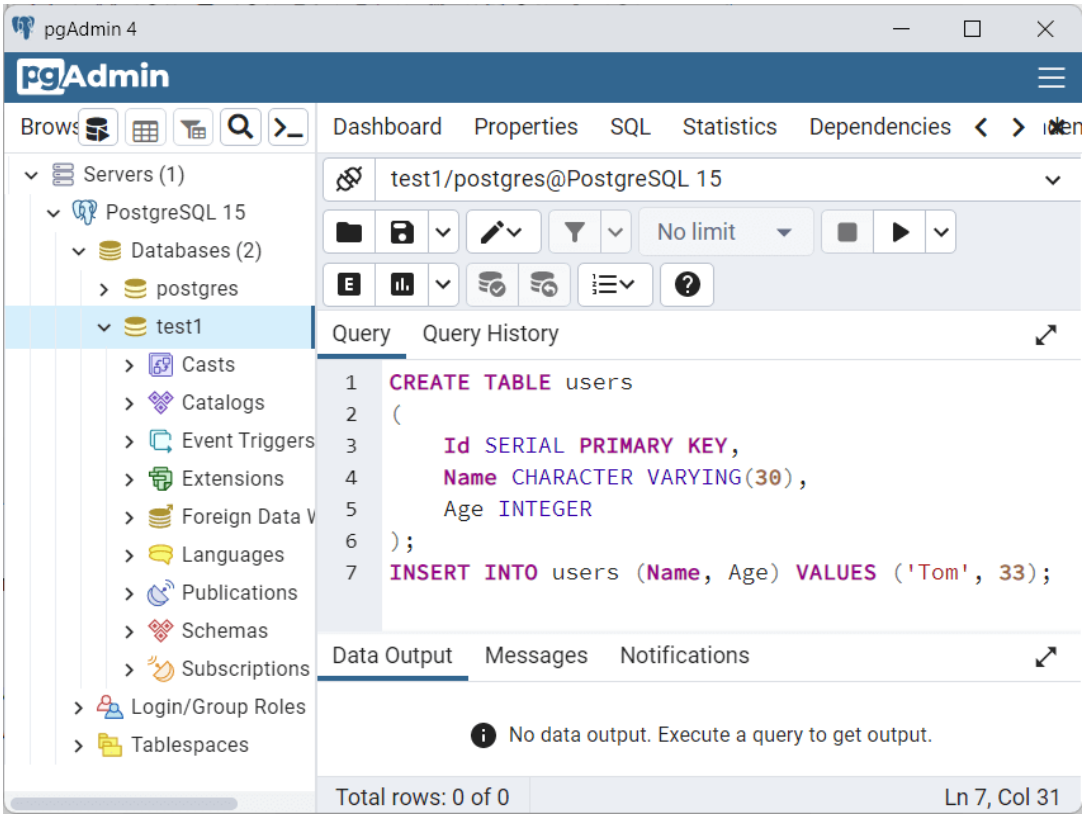

Рис 3.2 Приклад SQL-запиту до бази даних PostgreSQL

Також слід відзначити, що SQL Server забезпечує глибоку підтримку інструментів для моніторингу та аналізу продуктивності, що дозволило детально дослідити роботу ORM-фреймворків. Використання SQL Server Profiler та Query Store дало змогу виявити вузькі місця у виконанні запитів, а також оптимізувати параметри бази даних для досягнення максимальної продуктивності. Ці інструменти дозволили не лише виміряти час виконання запитів, але й проаналізувати ресурси, що використовуються під час їх виконання, включно із завантаженням процесора, використанням оперативної пам’яті та кількістю звернень до дискової підсистеми.

Застосування Microsoft SQL Server також дало змогу оцінити продуктивність ORM-фреймворків у сценаріях із високим рівнем одночасних з’єднань. Було проаналізовано, як різні ORM обробляють пул з’єднань та забезпечують повторне використання з’єднань для зменшення накладних витрат на створення нових підключень. Це дозволило визначити, наскільки ефективно ORM працюють у середовищах із великою кількістю паралельних запитів та високим навантаженням на базу даних.

Таким чином, вибір PostgreSQL та Microsoft SQL Server як основних систем

управління базами даних для реалізації методу оцінки продуктивності ORM-систем був обумовлений їхньою надійністю, продуктивністю та широкими можливостями для оптимізації запитів. PostgreSQL забезпечила тестування у сценаріях зі складною логікою запитів, великими обсягами даних та високою конкурентністю транзакцій. У той час як Microsoft SQL Server дозволив провести тестування у корпоративному середовищі з фокусом на оптимізацію продуктивності, моніторинг запитів та аналіз ресурсоспоживання. Поєднання цих двох СУБД дозволило отримати всебічні та об’єктивні результати, що відображають реальну продуктивність ORM-фреймворків у різних умовах експлуатації.

Для реалізації розробленого методу оцінки продуктивності ORM-систем було використано **IDE Visual Studio** [29], що є одним із найпотужніших і найзручніших інструментів для розробки додатків у рамках екосистеми .NET. Visual Studio, розроблене корпорацією Microsoft, стало невід'ємною частиною робочого процесу завдяки своїм можливостям для написання коду, налагодження, тестування та оптимізації продуктивності програмного забезпечення. Вибір саме цього середовища розробки був обумовлений його широким функціоналом, високим рівнем інтеграції з іншими інструментами та зручністю в роботі над великими проєктами, що потребують комплексного підходу до організації коду та тестування.

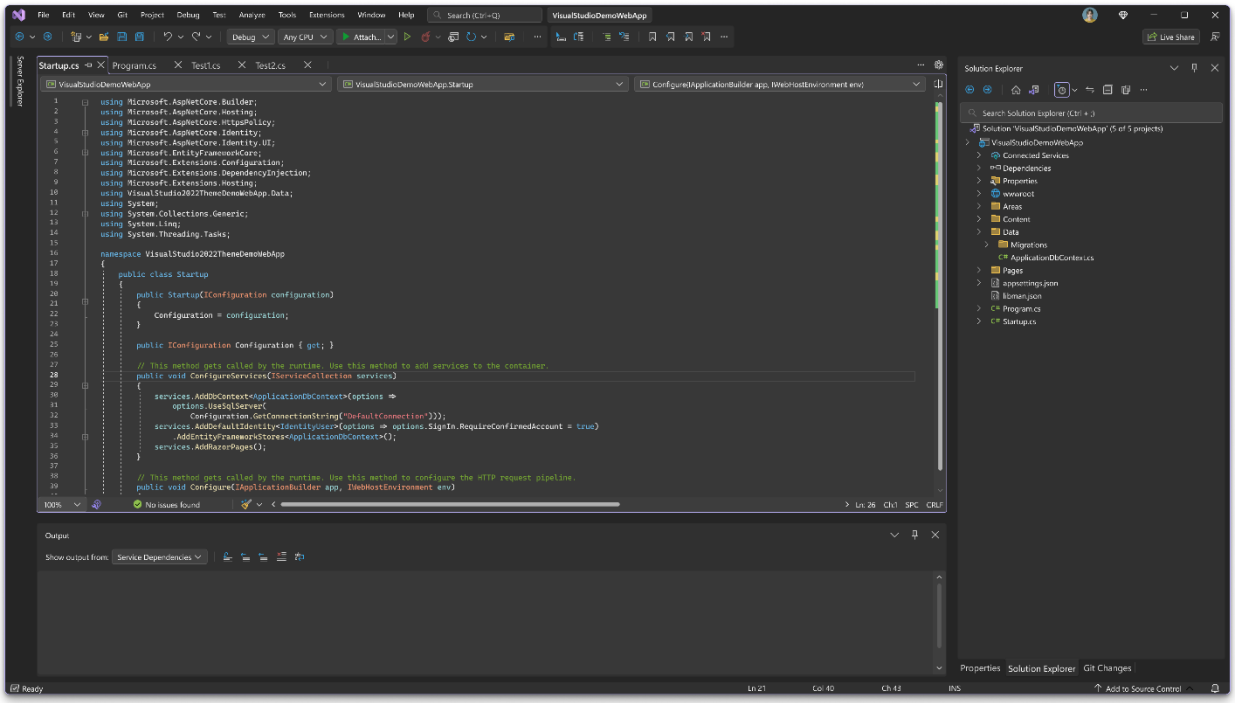

Рис 3.3 IDE Visual Studio

Visual Studio є інтегрованим середовищем розробки (IDE), яке підтримує багатомовне програмування, включаючи мову C#, що була використана у цьому проекті для створення ASP.NET Core WebAPI. Глибока інтеграція Visual Studio з .NET дозволила забезпечити швидку розробку, зручне управління залежностями та ефективне налаштування тестового середовища. Однією з основних переваг Visual Studio є його вбудована підтримка .NET Core та ASP.NET Core, що дозволяє легко створювати веб-сервіси, такі як WebAPI, які використовуються для обробки HTTP-запитів і виконання тестових сценаріїв.

На етапі розробки коду Visual Studio забезпечила зручне середовище для написання чистого, структурованого та зрозумілого коду. Завдяки інструментам IntelliSense було можливе автодоповнення коду, підсвічування синтаксису та автоматичне виявлення помилок під час написання, що значно підвищило продуктивність розробки та зменшило кількість потенційних помилок. Крім того, можливість роботи з **Git** [30] у Visual Studio забезпечила зручне керування версіями коду, що стало важливим для підтримки узгодженості при внесенні змін до проекту та інтеграції нових функціональних можливостей.

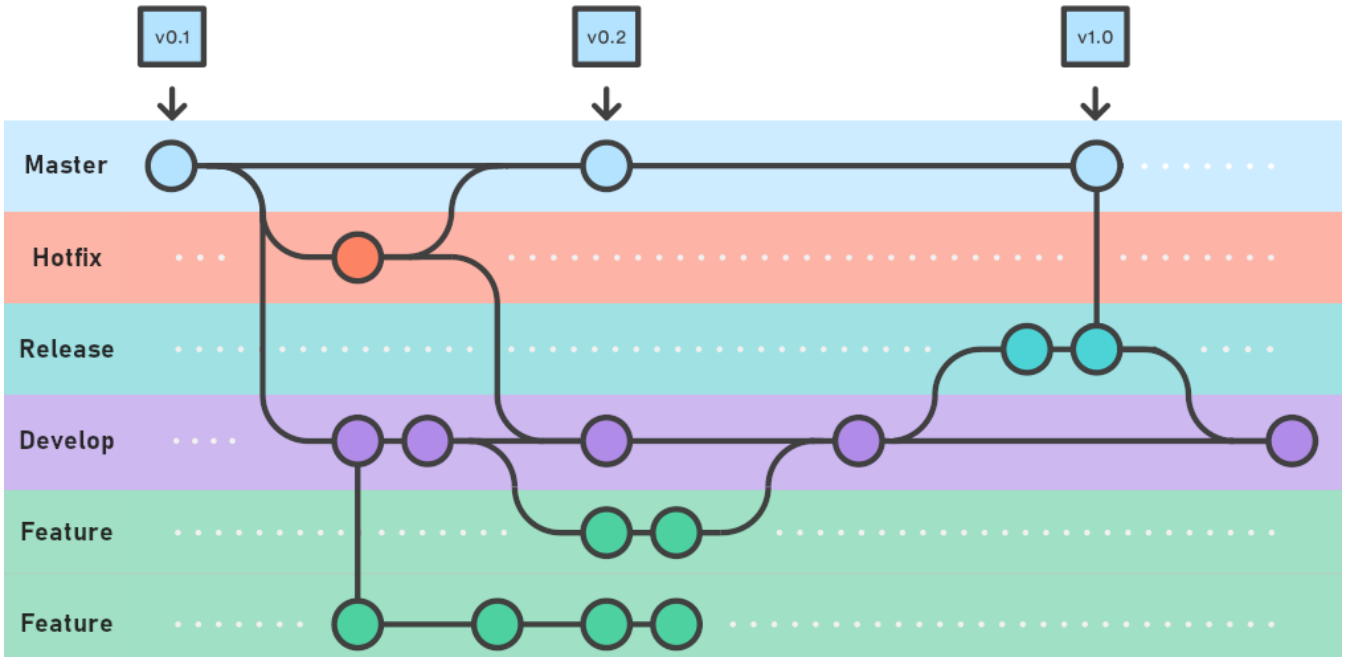

Рис 3.4 Приклад роботи з Git

Налагодження є ще однією ключовою функцією Visual Studio, що відіграла важливу роль у реалізації проекту. Використання вбудованих дебагерів дозволило

виконувати покрокове налагодження додатка, відстежувати значення змінних у реальному часі, а також аналізувати виклики методів і роботу з ORM-фреймворками. Це дало можливість виявити потенційні проблеми у роботі з базами даних та оптимізувати взаємодію ORM із PostgreSQL та Microsoft SQL Server. Додатково Visual Studio підтримує віддалене налагодження, що дозволило перевірити роботу додатка в різних середовищах та умовах виконання, забезпечуючи його стабільність і надійність.

Тестування продуктивності було важливим етапом роботи, для чого у Visual Studio використовувалися інструменти для автоматизованого та ручного тестування. За допомогою вбудованого тестового фреймворку MSTest і підтримки xUnit та NUnit була реалізована можливість створення модульних і інтеграційних тестів для перевірки коректності виконання CRUD-операцій, що реалізуються ORM-фреймворками. Тестування включало в себе аналіз часу виконання запитів, обробки результатів та ефективності роботи з пулом з'єднань. Visual Studio забезпечила зручне виконання тестів та аналіз отриманих результатів, що дозволило систематизувати роботу над проектом і досягти високої точності вимірювань.

Особливу увагу було приділено оптимізації продуктивності додатка, для чого у Visual Studio використовувалися інструменти для профілювання та аналізу. Зокрема, функціонал Performance Profiler дозволив детально аналізувати швидкість роботи додатка, визначати вузькі місця у виконанні SQL-запитів і взаємодії з базами даних. Аналіз часу відповіді на HTTP-запити, кількості оброблених операцій та використання ресурсів сервера став критичним етапом для оптимізації роботи ORM-фреймворків. Завдяки цим інструментам вдалося виявити проблеми продуктивності, пов'язані з неефективними запитами, та впровадити необхідні оптимізації для досягнення кращих результатів.

Visual Studio також підтримує контейнеризацію через Docker, що дозволило розгорнути додаток у контейнеризованому середовищі для забезпечення однакових умов тестування на різних платформах. Контейнеризація з Docker у Visual Studio спростила процес налаштування середовища розробки, а також дозволила уникнути непередбачуваних помилок, що виникають у різних конфігураціях серверів. Ця

функціональність особливо важлива для проектів, де потрібна висока повторюваність результатів тестування продуктивності ORM.

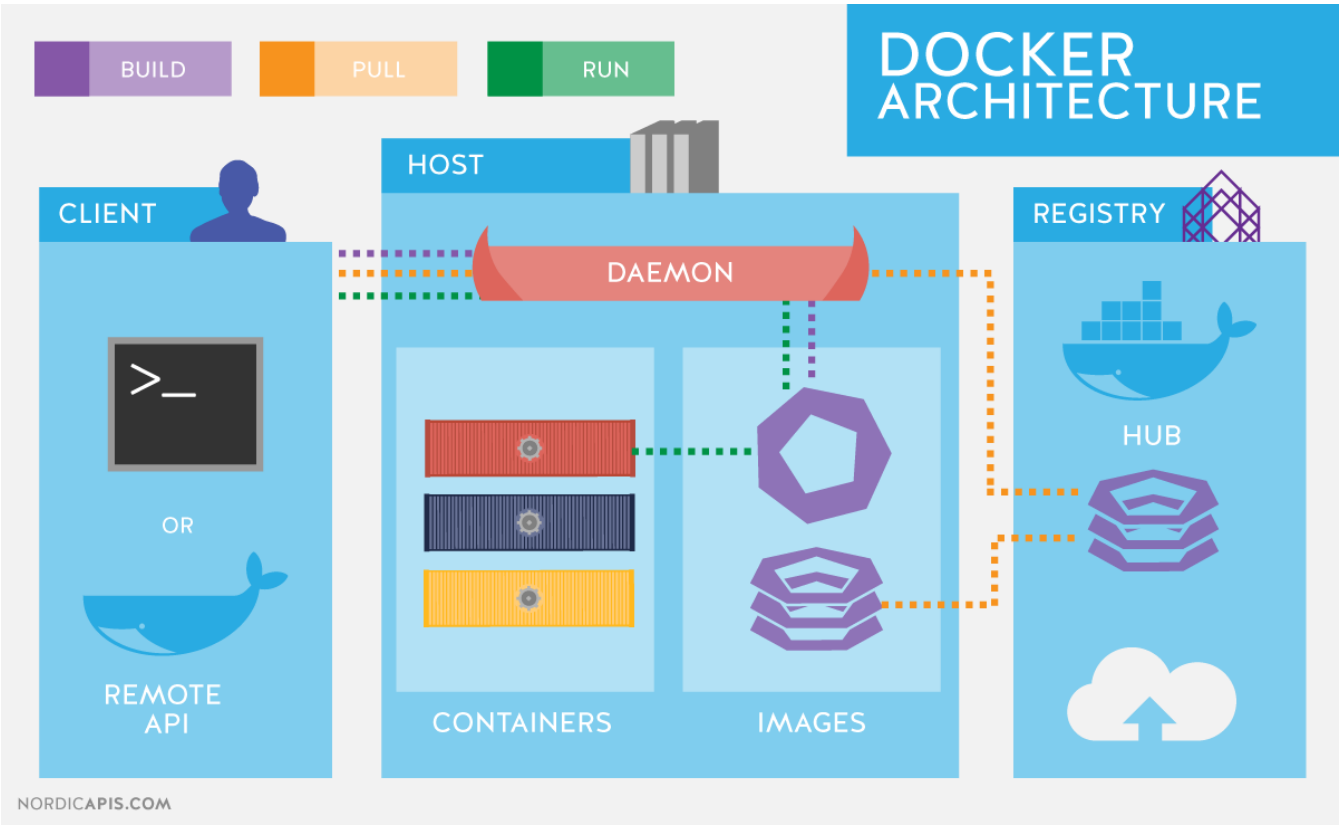

Рис 3.5 Архітектура Docker

На етапі аналізу результатів Visual Studio забезпечила зручну інтеграцію з інструментами для моніторингу продуктивності, такими як Application Insights та інші сервіси Azure. Це дозволило отримати детальні звіти про виконання тестових запитів, використання ресурсів і продуктивність системи. Інтеграція з хмарними рішеннями дала можливість масштабувати тестове середовище та перевірити роботу додатка у реальних умовах експлуатації, що є особливо важливим для всебічної оцінки продуктивності ORM.

Таким чином, використання інтегрованого середовища розробки Visual Studio стало ключовим фактором успіху у реалізації проекту. Завдяки своїм можливостям для написання, налагодження, тестування та оптимізації додатка, Visual Studio забезпечила ефективну та продуктивну роботу на всіх етапах проекту. Високий рівень інтеграції з .NET Core, підтримка тестових фреймворків, засоби профілювання та контейнеризації зробили Visual Studio незамінним інструментом

для створення стабільної та високопродуктивної системи оцінки продуктивності ORM-фреймворків. Поєднання цих можливостей дозволило досягти високої точності результатів, оптимізувати роботу додатка та забезпечити його надійність у різних середовищах.

У реалізації методу оцінки продуктивності ORM-систем важливу роль відіграли **засоби для візуалізації**, зокрема **Charts.js** та спеціалізовані бібліотеки .NET, які забезпечили наочне представлення результатів тестування та їх подальший аналіз. Вибір цих інструментів був обумовлений необхідністю створення зручного механізму для візуалізації отриманих даних, що дозволяє швидко оцінювати продуктивність ORM-фреймворків за ключовими метриками, такими як час виконання операцій, пропускна здатність і використання ресурсів системи. Візуалізація даних є важливим етапом проекту, оскільки вона дозволяє інтерпретувати результати у зрозумілому форматі та робити об’єктивні висновки на основі отриманих показників.

Бібліотека Charts.js була обрана як основний інструмент для побудови графіків і діаграм у рамках веб-додатка, розробленого на основі ASP.NET Core WebAPI. Charts.js є популярною JavaScript-бібліотекою для створення інтерактивних та анімованих візуалізацій, що підтримує різні типи графіків, такі як лінійні, стовпчасті, кругові та комбіновані діаграми. Її легковаговість, висока продуктивність та простота інтеграції з веб-технологіями дозволили використовувати Charts.js для динамічного відображення результатів тестування, які генеруються у вигляді JSON-даних серверною частиною ASP.NET Core.

У процесі розробки проекту Charts.js забезпечила можливість наочної демонстрації отриманих метрик у реальному часі, що дозволило швидко аналізувати результати та виявляти закономірності. Наприклад, за допомогою лінійних графіків було візуалізовано час виконання CRUD-операцій для кожного ORM-фреймворку, що дозволило порівняти їх продуктивність на різних обсягах даних. Стовпчасті діаграми використовувалися для відображення пропускної здатності системи, зокрема кількості оброблених запитів за одиницю часу. Кругові діаграми застосовувалися для візуалізації розподілу ресурсів, таких як використання пам’яті

чи навантаження на процесор.

Важливою перевагою Charts.js є можливість налаштування графіків відповідно до специфічних вимог проекту. Бібліотека дозволяє кастомізувати кольори, підписи осей, легенди та інші елементи графіків, що значно покращило читабельність результатів і зробило їх зручними для подальшого аналізу. У нашому проекті також було реалізовано функцію інтерактивної взаємодії з графіками, що дозволяє користувачеві переглядати детальні дані за кожною точкою на графіку, що є особливо корисним для детального аналізу продуктивності.

Крім Charts.js, важливу роль у реалізації візуалізації результатів відіграли спеціалізовані бібліотеки .NET, що забезпечили додаткові можливості для обробки та відображення даних на серверній частині. Однією з ключових бібліотек стала System.Text.Json, яка використовувалася для серіалізації результатів тестування у форматі JSON, що є зручним для передачі даних між сервером і клієнтом. Це дозволило забезпечити швидкий і ефективний обмін даними з веб-інтерфейсом, де вони візуалізуються за допомогою Charts.js.

Також було використано бібліотеку Microsoft.Extensions.Logging, яка відіграла важливу роль у зборі та аналізі логів під час виконання тестових запитів. Ці логи включають дані про час відповіді сервера, кількість виконаних SQL-запитів та використання ресурсів системи. Зібрана інформація використовувалася як основа для візуалізації результатів, що дозволило детально аналізувати продуктивність кожного ORM-фреймворку та визначати вузькі місця у їх роботі.

Для оптимізації процесу візуалізації було використано можливості LINQ (Language Integrated Query), що дозволило обробляти дані перед їх відправкою на клієнтську частину. LINQ дозволив виконати фільтрацію, сортування та агрегування результатів тестування, що забезпечило високу швидкодію системи та зручність подання даних у готовому для візуалізації форматі.

Таким чином, поєднання Charts.js та спеціалізованих бібліотек .NET забезпечило ефективну та наочну візуалізацію результатів тестування ORM-систем. Charts.js дозволила створити інтуїтивно зрозумілі та динамічні графіки, що відображають ключові метрики продуктивності, такі як час виконання, пропускна

здатність та використання ресурсів. Бібліотеки .NET, у свою чергу, забезпечили обробку, підготовку та передачу даних у зручному форматі, що стало основою для візуалізації. Це поєднання дозволило не лише систематизувати отримані результати, але й зробити їх зрозумілими та зручними для подальшого аналізу, що є важливим для досягнення мети проекту та об'єктивної оцінки продуктивності ORM-фреймворків.

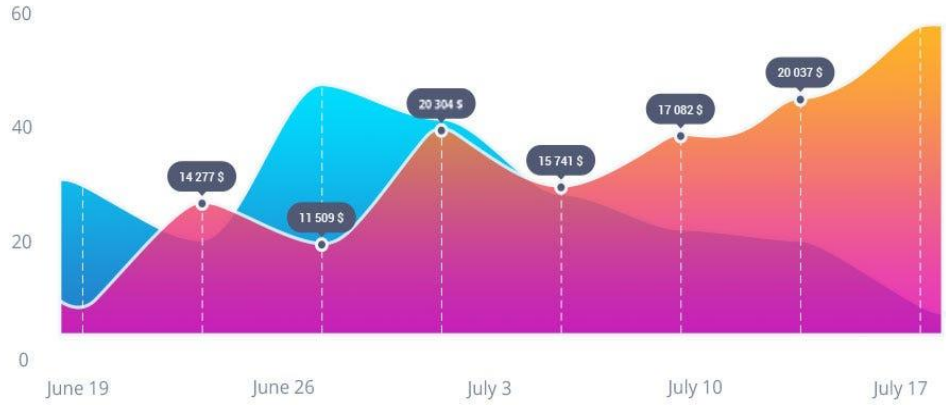

Рис 3.6 Приклад візуалізації за допомогою Charts.js

3.3 Формулювання математичної моделі оцінки продуктивності ORM

У межах даного дослідження була розроблена математична модель для об'єктивної оцінки продуктивності ORM на основі метрик, отриманих під час виконання бенчмарків. З метою усунення неоднорідності вихідних даних та забезпечення їх порівнянності, модель застосовує метод нормалізації трьох ключових показників: часу виконання, витрат ресурсів та пропускної здатності. Нормалізація переводить значення показників у єдину шкалу, що дозволяє оцінювати результати різних ORM у порівняльному контексті, незалежно від специфіки вихідних даних чи умов тестування.

Для першого критерію, часу виконання, нормалізація здійснюється за формулою, що включає відхилення від найгіршого, найкращого та середнього значень. У формулі N_T час виконання конкретної ORM порівнюється з найгіршим часом — T_{max}, найкращим часом — T_{min} та середнім значенням — T_{avg}. Залежно від того, наскільки час конкретної ORM T_{ORM} наближається до найкращого

показника або відхиляється від середнього, йому надається відповідне нормалізоване значення. Використовуються вагові коефіцієнти — W_{min} і W_{agv}, що регулюють вплив кожного компонента. Формула виглядає наступним чином(3.1):

$$N_T = \left(\frac{T_{max} - T_{ORM}}{T_{max} - T_{min}}\right) \times W_{min} + \left(\frac{T_{avg} - T_{ORM}}{T_{avg} - T_{max}}\right) \times W_{agv}, \quad (3.1)$$

де — T_{max} відповідає найгіршому часу виконання, тобто найбільшій кількості часу, витраченому на виконання операції серед усіх ORM. Значення T_{min} є найкращим результатом, що відповідає найменшому часу виконання. Показник T_{avg} відображає середнє арифметичне значення часу серед усіх протестованих ORM, тоді як T_{ORM} є часом виконання, зафіксованим для конкретної системи. Формула дозволяє оцінити як ефективність системи у контексті мінімального часу виконання, так і її наближеність до середнього значення, надаючи більш об'єктивну картину загальної продуктивності.

Для витрат ресурсів нормалізація здійснюється за аналогічним принципом. Формула враховує відхилення витрат ресурсів конкретної ORM від найгіршого, найкращого та середнього значень. Витрати ресурсів конкретної системи R_{ORM} порівнюються з максимальним значенням R_{max}, що відповідає найбільшому споживанню ресурсів, найкращим значенням R_{min}, що відображає мінімальні витрати, та середнім значенням R_{avg}, яке обчислюється на основі усіх систем. Нормалізоване значення витрат ресурсів N_R визначається за формулою(3.2):

$$N_R = \left(\frac{R_{max} - R_{ORM}}{R_{max} - R_{min}}\right) \times W_{min} + \left(\frac{R_{avg} - R_{ORM}}{R_{avg} - R_{min}}\right) \times W_{agv}, \quad (3.2)$$

де R_{max} — найбільше значення витрат ресурсів, що відповідає найгіршому показнику серед усіх систем. Значення R_{min} є найкращим результатом, який характеризується найменшим споживанням ресурсів. Показник R_{avg} відображає середнє арифметичне значення витрат ресурсів для усіх протестованих систем. Значення R_{ORM} є зафіксованим результатом витрат ресурсів для конкретної ORM. Формула дозволяє визначити ефективність використання ресурсів у порівнянні з найкращим результатом і середнім значенням, забезпечуючи гнучкий аналіз продуктивності системи.

Пропускна здатність є третім важливим критерієм у моделі та відображає кількість запитів, що система здатна обробити за одиницю часу. Нормалізація пропускної здатності проводиться відносно найкращого, найгіршого та середнього значень. Максимальне значення пропускної здатності позначається як P_{max} і відповідає найкращій продуктивності серед усіх систем, тоді як мінімальне значення P_{min} характеризує найгірший результат. Пропускна здатність конкретної системи P_{ORM} порівнюється з цими показниками та середнім значенням P_{avg}. Нормалізоване значення N_P визначається за такою формулою(3.3):

$$N_P = \left(\frac{P_{ORM} - P_{min}}{P_{max} - P_{min}}\right) \times W_{min} + \left(\frac{P_{ORM} - P_{avg}}{P_{max} - P_{avg}}\right) \times W_{agv}, \quad (3.3)$$

де P_{max} — значення, що відповідає максимальній пропускній здатності серед усіх протестованих систем. Значення P_{min} є найнижчим результатом, який характеризує найгіршу продуктивність у плані обробки запитів. Показник P_{avg} відображає середнє арифметичне значення пропускної здатності серед усіх систем, що брали участь у тестуванні. Значення P_{ORM} є зафіксованою пропускною здатністю для конкретної системи ORM. Формула дозволяє оцінити відхилення системи від найкращого результату та її співвідношення із середнім значенням, забезпечуючи повну картину ефективності у контексті обробки даних.

Загальна продуктивність системи обчислюється на основі нормалізованих значень трьох критеріїв: часу виконання, витрат ресурсів і пропускної здатності. Комплексна оцінка визначається за такою формулою(3.4):

$$Score_{ORM} = W_T \times N_T + W_R \times N_R + W_P \times N_P, \quad (3.4)$$

де W_T, W_R та W_P – вагові коефіцієнти, що визначають значущість кожного з критеріїв у загальному показнику продуктивності. Значення N_T, N_R і N_P відповідають нормалізованим значенням часу виконання, витрат ресурсів і пропускної здатності для конкретної системи ORM. Комплексна оцінка дозволяє інтегрувати результати трьох метрик в єдиний показник, який надає об’єктивну та структуровану оцінку продуктивності системи в контексті обраних умов тестування.

3.4 Опис роботи методу оцінки продуктивності ORM-технолгій

Запропонований метод оцінки продуктивності ORM-технологій у веб-застосунках спрямований на створення об'єктивного підходу до вимірювання ключових метрик ефективності. Метод охоплює час виконання CRUD-операцій, споживання ресурсів (оперативна пам’ять, процесорний час), а також здатність ORM-технологій підтримувати стабільну продуктивність у реалістичних умовах навантаження. Його унікальною особливістю є формування нормалізованих оцінок, які можуть бути використані для подальшого аналізу та оптимізації системи.

Основою методу є виконання експериментів у контрольованому середовищі, що забезпечує точність результатів і виключає вплив зовнішніх факторів. Тестування проводиться із застосуванням типових сценаріїв взаємодії з базою даних через ORM-технології, таких як Entity Framework, Dapper і NHibernate.

Першим етапом є ініціалізація середовища тестування, яка включає створення бази даних, вибір ORM-технології та підготовку набору тестових даних. Дані структуровані таким чином, щоб охоплювати як прості, так і складні запити:

- Вставка нових записів у таблиці.
- Читання даних із використанням фільтрації та сортування.
- Оновлення вже існуючих записів.
- Видалення даних.

Особливу увагу приділено створенню однакових умов для всіх тестів. Це включає використання одного й того ж апаратного середовища, однакових розмірів і структур таблиць, а також фіксованих параметрів запитів. Завдяки цьому забезпечується порівнянність результатів для різних ORM-технологій.

Ключовою складовою методу є багаторазове виконання кожного сценарію тестування. Це дозволяє отримати усереднені метрики для мінімізації впливу випадкових факторів. Для кожної операції вимірюються такі показники:

- Час виконання операції**.**
- Обсяг оперативної пам’яті.
- Процесорний час**.**

Метод також передбачає аналіз продуктивності в умовах конкурентного доступу до бази даних. Для цього реалізуються сценарії, що моделюють паралельне виконання кількох запитів одночасно. Наприклад, читання великих обсягів даних і оновлення таблиць можуть виконуватись паралельно, щоб оцінити здатність ORM-технології ефективно працювати в умовах високого навантаження.

Результати, отримані під час тестування, нормалізуються шляхом перетворення абсолютних значень метрик у відносні показники. Це дозволяє створити єдину шкалу для порівняння різних ORM-технологій. Нормалізація, наприклад, зводить час виконання операцій до відсоткової шкали, де 100% відповідає найкращому результату серед тестованих технологій.

Для підвищення точності оцінки метод також включає перевірку результатів на різних обсягах даних. Використовуються три рівні навантаження:

- Малі набори даних (до 10 000 записів), які дозволяють оцінити базову продуктивність ORM.
- Середні набори даних (до 100 000 записів), що імітують реальні сценарії роботи більшості комерційних систем.
- Великі набори даних (понад 500 000 записів), які тестують здатність ORM підтримувати продуктивність у високонавантажених умовах.

У розробленому методі підході не має готових звітів. Натомість результати тестування надаються у вигляді нормалізованих числових метрик для створення порівняльних графіків, таблиць або інших візуалізацій залежно від потреб розробника. Це дозволяє аналізувати продуктивність кожної ORM-технології у специфічному контексті та приймати оптимальні рішення щодо її використання.

Метод забезпечує надійну основу для оцінки продуктивності ORM-технологій у веб-застосунках і може бути адаптований для аналізу нових бібліотек або змін у вже існуючих системах. Його комплексний підхід гарантує отримання точних і об’єктивних даних, які слугують основою для подальшої оптимізації та масштабування систем.

У процесі створення тестової моделі для оцінки ефективності ORM-технологій була розроблена блок-схема (рис. 3.1), що відображає послідовність ключових етапів

дослідження та забезпечує структуризацію підходу до тестування. Ця схема дозволяє впорядкувати методологічний підхід, забезпечуючи логічну узгодженість дій і чітке представлення алгоритму тестування. Візуалізація процесу допомагає зробити оцінку ефективності ORM-технологій більш зрозумілою та прогнозованою, а також значно підвищує достовірність і надійність отриманих результатів.

Блок-схема виконує важливу роль як візуальний інструмент, що демонструє порядок прийняття рішень, взаємозв'язок основних етапів дослідження, критерії переходу між ними та можливі варіації в сценаріях тестування. Її розгалужена структура дозволяє враховувати різні тестові сценарії, адаптуючись до специфічних умов дослідження. Кожен етап був розроблений з урахуванням особливостей завдань, що гарантує точність, універсальність і ефективність застосування розробленої методики. Такий підхід сприяє гнучкості моделі, роблячи її придатною для аналізу різних ORM-фреймворків.

Використання блок-схеми під час тестування забезпечило систематизацію збору даних, інтеграцію метрик і тестових сценаріїв в єдиний логічний процес. Це дозволило підтримувати контроль на всіх етапах дослідження, мінімізуючи ймовірність помилок і пропусків. Завдяки чіткій структурі блок-схеми вдалося забезпечити ефективну обробку результатів, полегшити їх аналіз і порівняння за умов зміни параметрів тестування. Формування блок-схеми стало важливим кроком у створенні моделі для об’єктивної оцінки продуктивності ORM-технологій. Це також дозволило узагальнити результати у нормалізованій і порівнянній формі, що сприяє вдосконаленню методики та її подальшому застосуванню в подібних дослідженнях.

Таким чином, блок-схема стала не лише інструментом організації тестування, але й потужним засобом, який забезпечив прозорість, адаптивність та надійність методології, сприяючи досягненню високої якості дослідження.

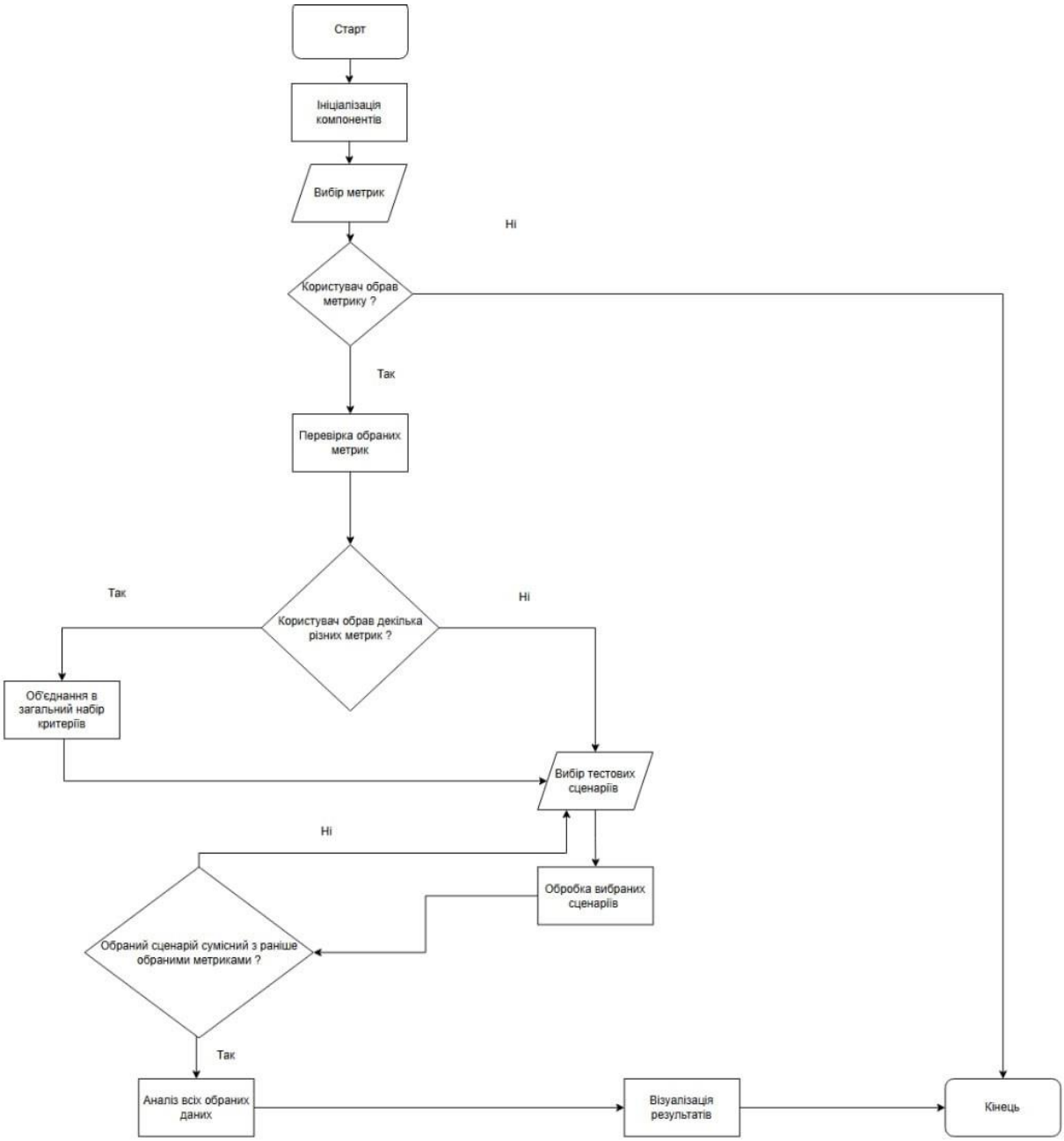

Рис. 3.7 Блок-схема програмної моделі

У процесі розробки програмної моделі для вирішення поставленої задачі була створена діаграма класів (рис. 3.Х), яка відображає основні компоненти системи, їх атрибути та взаємозв'язки. Побудова цієї діаграми стала необхідною для структуризації та формалізації об'єктно-орієнтованого підходу до проектування, дозволяючи чітко визначити ролі та відповідальність кожного з класів у системі. Діаграма класів є важливим інструментом для візуалізації структури програмної системи, оскільки вона наочно демонструє основні сутності, їх властивості та взаємодію. Це дає змогу на етапі проектування виявити можливі проблеми в

організації даних та зручність роботи з ними, а також уточнити межі та функціональні можливості окремих компонентів системи.

Використання діаграми класів дозволило ефективно спроектувати об'єктно-орієнтовану модель, чітко розподілити відповідальність між різними частинами системи та забезпечити масштабованість і підтримуваність коду в майбутньому. Вона стала основою для реалізації програмного рішення, що дозволяє об'єктивно оцінювати взаємодію між елементами системи та забезпечити їх правильну інтеграцію.

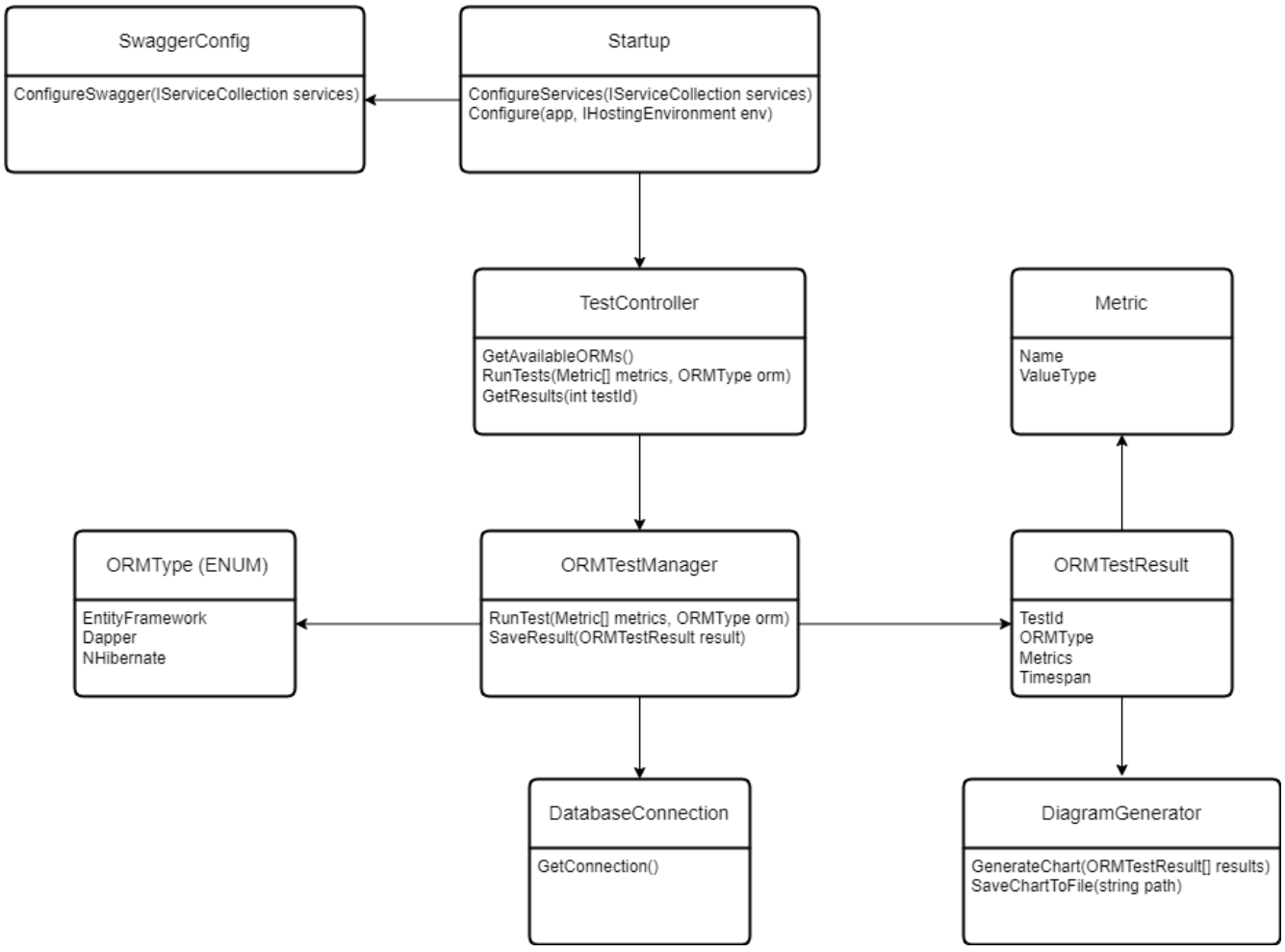

Рис. 3.7 Діаграма класів програмної моделі

Для оцінки метрик різних ORM-технологій було проведене тестування, яке порівнює результати виконання CRUD-операцій за допомогою Entity Framework, Dapper та NHibernate при різних обсягах даних. Результати представлені на трьох графіках, що ілюструють показники кожної технології на малих, середніх та великих

обсягах даних.

Перший графік (рис.3.8) відображає результати для малих обсягів даних, де видно, як кожна технологія справляється з операціями при обмеженому об'ємі інформації. Зокрема, можна помітити, що Entity Framework демонструє стабільні показники при малих обсягах, в той час як Dapper і NHibernate показують дещо кращі результати.

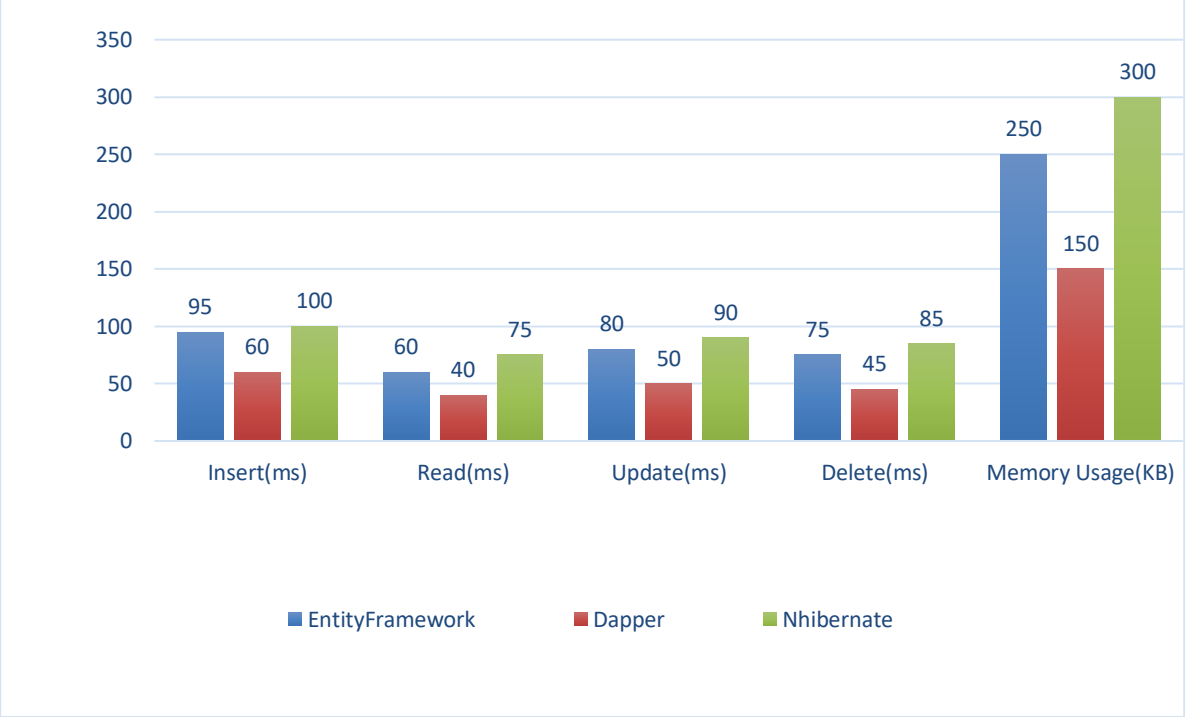

Рис. 3.8 Тестування продуктивності CRUD-операцій на малих наборах даних (до 1 тис. записів)

Другий графік (рис.3.9) демонструє результати для середніх обсягів даних, наочно ілюструючи, як їх зростання впливає на ключові метрики продуктивності кожної технології. Зокрема, середні значення часу виконання CRUD-операцій дозволяють чітко оцінити різницю між технологіями в умовах більших обсягів інформації. Зростання навантаження допомагає виявити ефективність оптимізації запитів, використання індексів і механізмів кешування, що забезпечує розуміння масштабованості та стабільності кожного підходу при збільшенні розмірів бази даних.

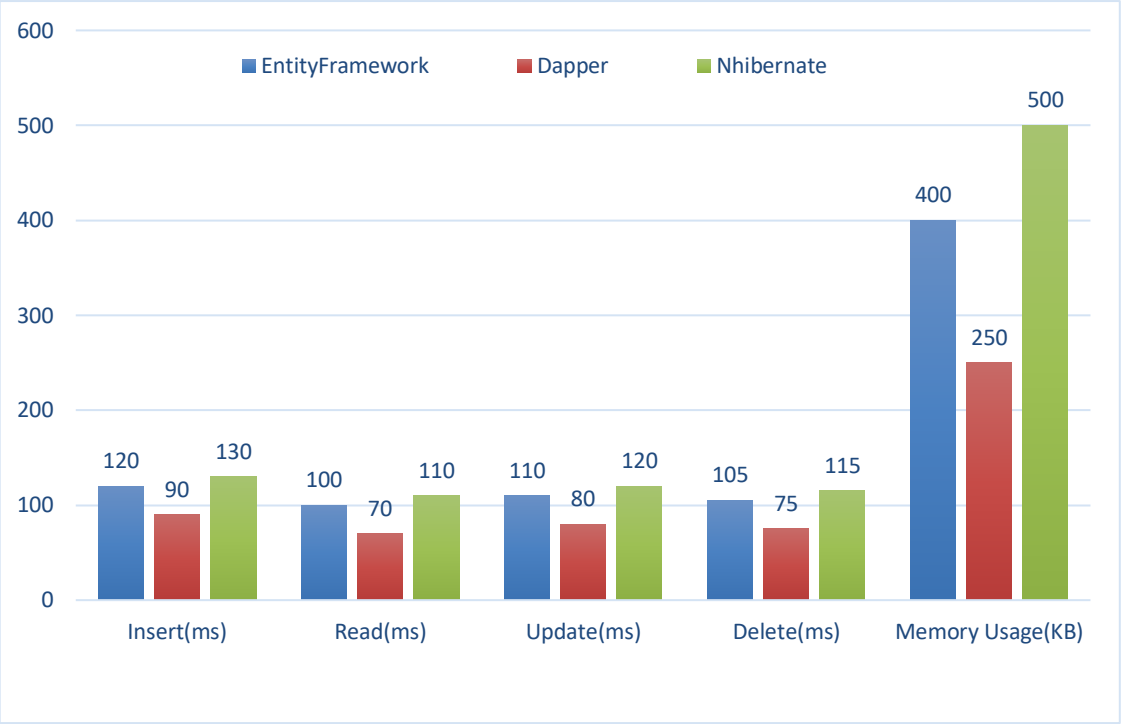

Рис. 3.9 Тестування продуктивності CRUD-операцій на середніх наборах даних (від 1 до 100 тис. записів)

Останній графік (рис.3.10) демонструє результати для великих обсягів даних. У цьому випадку видно розширення різниць у метриках між технологіями. Dapper залишається найефективнішим за показниками, тоді як Entity Framework показує дещо знижену ефективність через складнішу обробку запитів при великих обсягах даних.

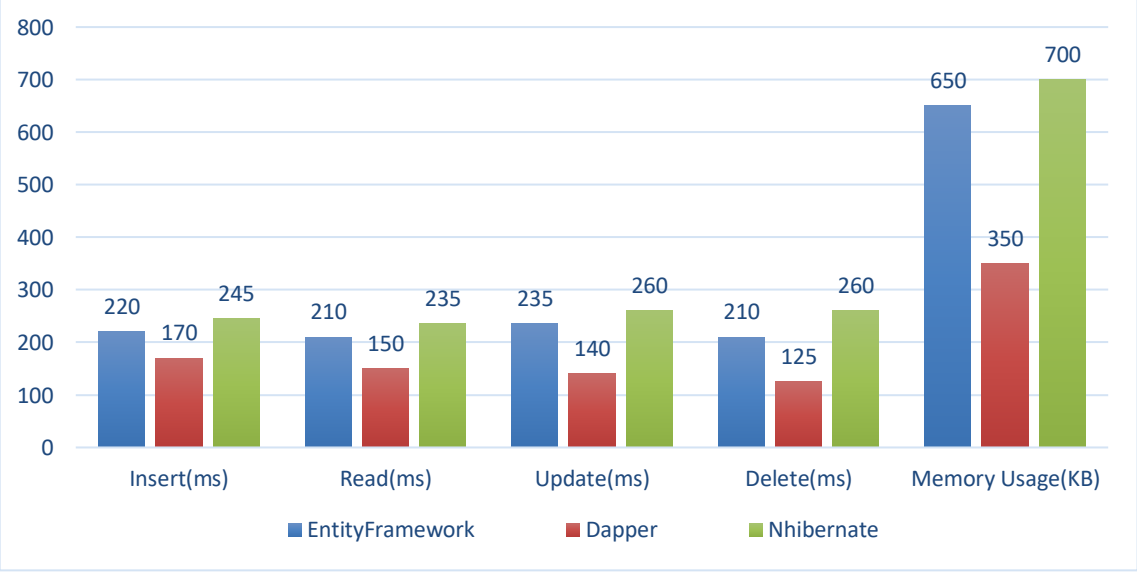

Рис. 3.10 Тестування продуктивності CRUD-операцій на великих наборах даних (понад 100 тис. записів)

Ці графіки надають важливу інформацію для подальшої оцінки ефективності технологій, а також дозволяють порівняти їх за ключовими метриками на різних етапах масштабування.

На наступному етапі дослідження було проведено нормалізацію результатів тестів, що дозволило забезпечити точнішу та об'єктивнішу оцінку ефективності ORM-технологій за різними метриками. Нормалізація результатів тестування є важливим етапом, оскільки дозволяє привести дані до єдиної шкали (від 0 до 100), що забезпечує коректне порівняння результатів для різних технологій при змінних умовах навантаження, таких як обсяги даних або типи операцій. Це дає змогу усунути вплив зовнішніх факторів і забезпечити надійність порівняння.

Перший графік (рис. 3.11) показує нормалізовані результати тестів для малих обсягів даних. Після нормалізації кожен із результатів тестування був приведений до єдиної шкали, що дозволяє порівняти ефективність технологій без урахування змінних обсягів даних. З графіку видно, що при малих обсягах Dapper демонструє стабільно високі результати, зокрема у порівнянні з іншими технологіями.

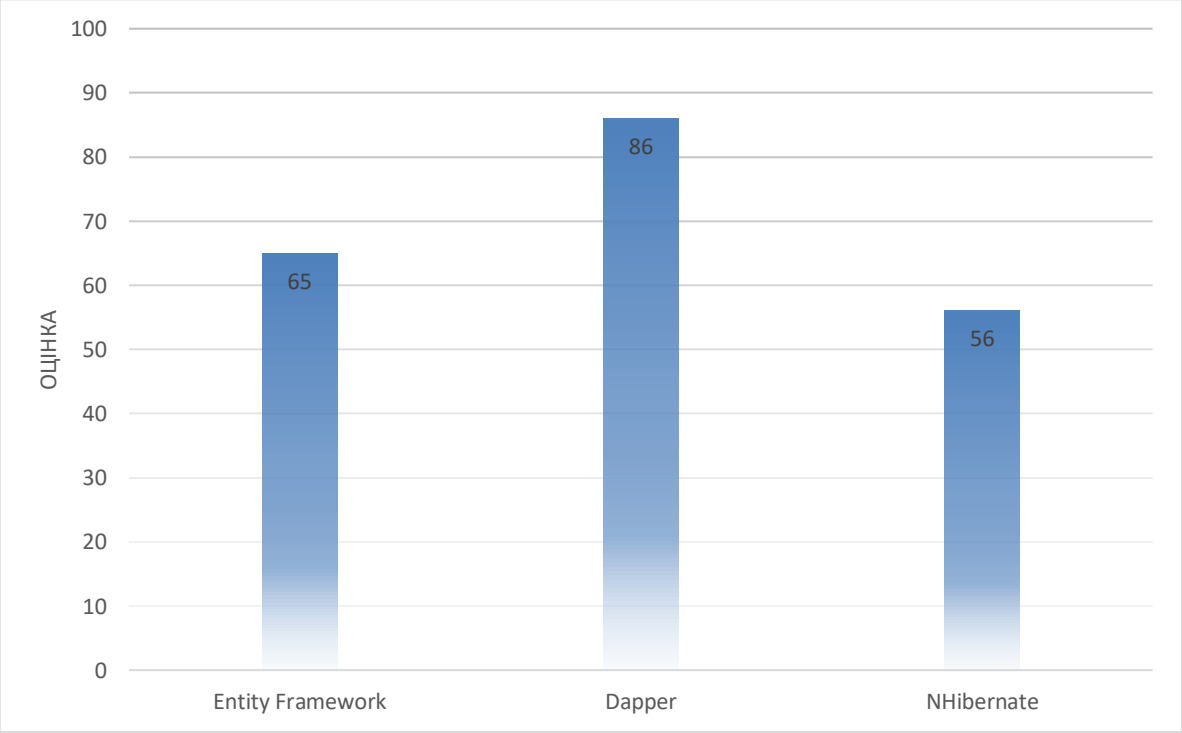

Рис. 3.11 Оцінка методу на малих наборах даних (до 1 тис. записів)

Другий графік (рис. 3.12) ілюструє нормалізовані показники для середніх обсягів даних. Нормалізація результатів тестів дозволяє точніше оцінити, як

збільшення обсягу даних впливає на ефективність кожної технології. Тут видно, що при середніх обсягах даних Entity Framework і NHibernate показують зниження ефективності порівняно з Dapper, однак ці зміни більш виражені у NHibernate.

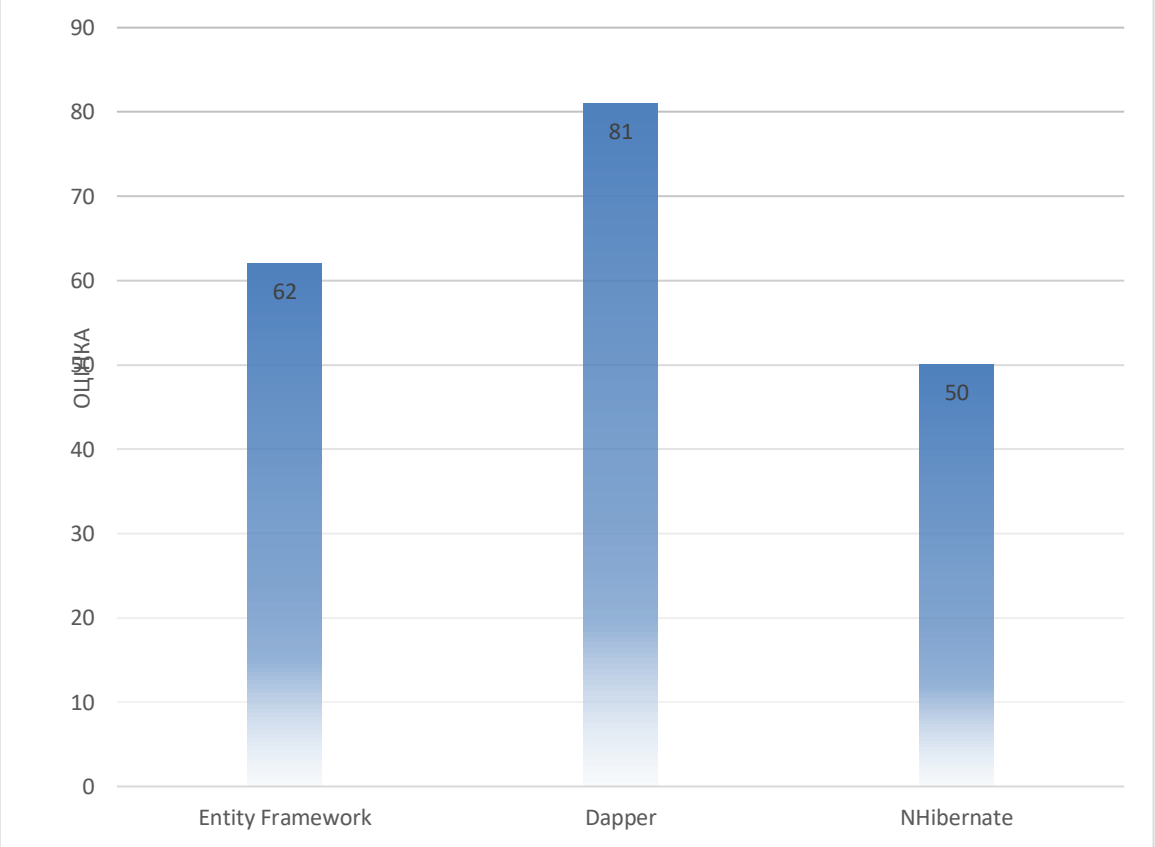

Рис. 3.12 Оцінка методу на середніх наборах даних (від 1 до 100 тис. записів)

Останній графік (рис. 3.13) ілюструє нормалізовані результати для великих обсягів даних, що дозволяє наочно оцінити поведінку кожної технології в умовах значного зростання обсягу інформації. Нормалізація метрик забезпечує більш чітке порівняння їхньої ефективності, показуючи, як кожна технологія масштабується при збільшенні навантаження. У цьому випадку Dapper продовжує демонструвати свою перевагу за швидкістю виконання операцій, зберігаючи стабільність продуктивності. Водночас Entity Framework і NHibernate стикаються зі значними втратами в ефективності при великих обсягах даних, що свідчить про їхні обмеження у масштабованості та вплив оптимізації на результативність у таких умовах.

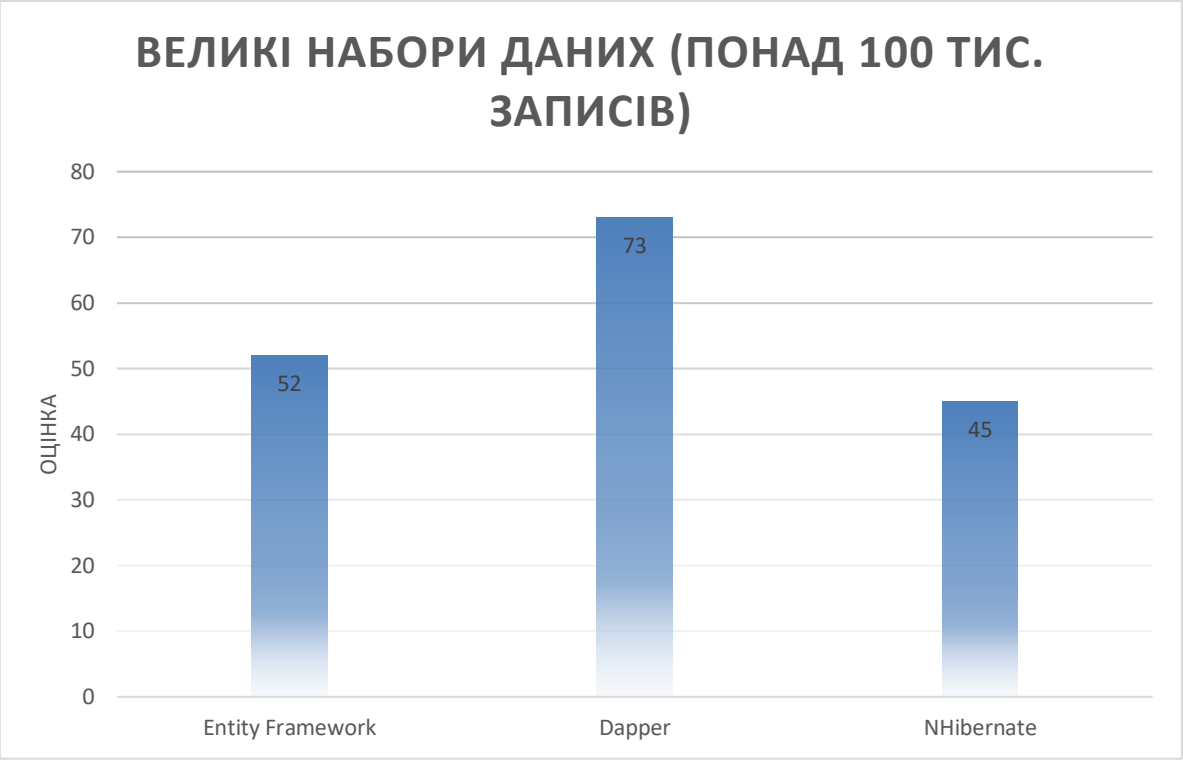

Рис. 3.13 Оцінка методу на великих наборах даних (понад 100 тис. записів)

Результати нормалізації тестів дозволили отримати оцінки за шкалою від 0 до 100, які стали основою для подальшого аналізу ефективності кожної ORM-технології в різних умовах тестування. Завдяки приведенню значень до єдиної шкали, було створено зручний і зрозумілий інструмент для порівняння продуктивності технологій на всіх етапах дослідження. Нормалізація дала змогу усунути вплив зовнішніх факторів, таких як розмір даних, апаратні особливості чи специфіка реалізації кожної технології, що забезпечило максимальну об’єктивність і точність отриманих результатів.

Оцінки за шкалою від 0 до 100 відображають ефективність кожної технології, причому значення, ближчі до 100, свідчать про кращу продуктивність. Таким чином, нормалізовані результати не лише спрощують порівняння, але й дають змогу виявити сильні та слабкі сторони кожної технології в умовах роботи з малими, середніми та великими обсягами даних. У результаті нормалізації вдалося створити єдину базу для аналізу, що враховує всі аспекти ефективності, забезпечуючи комплексне розуміння продуктивності кожного підходу.

У процесі роботи було створено web-додаток, який реалізує методику оцінки продуктивності ORM-технологій. Цей підхід дозволив наочно продемонструвати не лише зручність, але й високу ефективність використання ORM-технологій для аналізу даних. Web-додаток надає можливість візуалізації результатів у вигляді гістограм, що значно полегшує процес аналізу продуктивності та дозволяє швидко і точно оцінити ефективність впровадження таких технологій у різних сценаріях. Такий інструмент стане корисним для розробників та дослідників, оскільки дає можливість побачити на практиці, як ORM-технології можуть покращити продуктивність та оптимізувати процеси обробки даних.

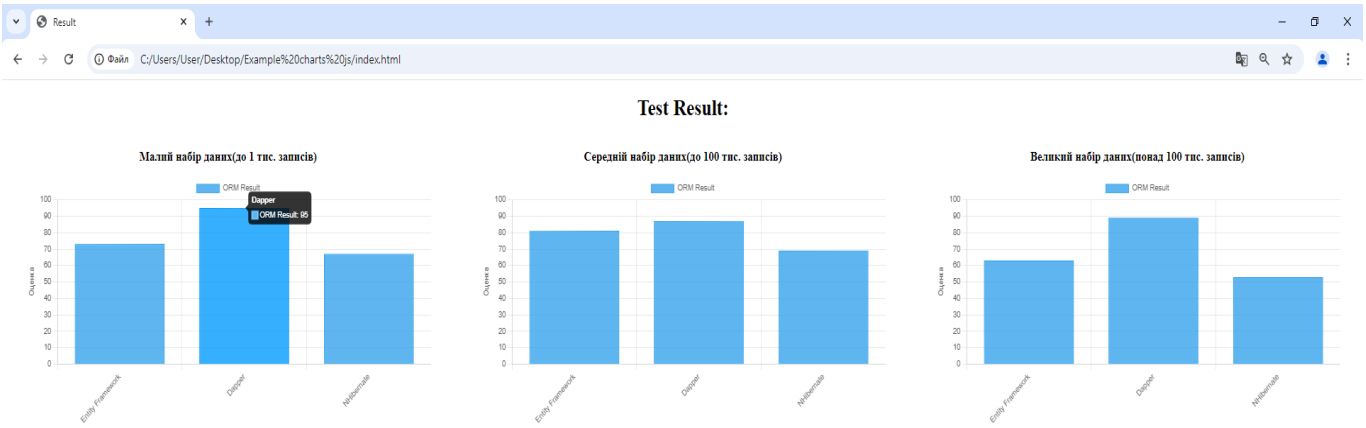

Рис. 3.14 Результат тестування розробленої моделі

Як видно на наданих графіках, цей метод візуалізації даних надає ще більше зручності для порівняння різних технологій в реальному часі. Використання гістограм дозволяє швидко побачити ключові відмінності в продуктивності ORM-технологій при різних наборах даних. Це робить процес оцінки не лише більш ефективним, але й зручним, оскільки користувачі можуть наочно порівнювати результати і робити обґрунтовані висновки щодо вибору технології для конкретних вимог. Завдяки такому підходу, що відображає продуктивність візуально, прийняття рішень стає значно легшим і швидшим.

ВИСНОВКИ

1. Здійснено аналіз існуючих інструментів оцінки продуктивності ORM-технологій, таких як BenchmarkDotNet, EFCore Benchmarks та TechEmpower Benchmarks. У рамках цього аналізу було детально оцінено можливості кожного з методів у вимірюванні продуктивності CRUD-операцій, використання ресурсів та пропускної здатності. Розглянуто переваги і обмеження кожного з підходів, що дозволяє забезпечити комплексну оцінку їх ефективності в контексті веб-застосунків на платформі ASP.NET. Крім того, підкреслено, як кожен з методів може бути корисним для розробників залежно від специфіки завдання та умов виконання.

2. Було розроблено математичну модель, яка дозволяє змоделювати процес взаємодії веб-застосунків з базами даних через ORM. Модель включає в себе оцінку часу виконання операцій, використання ресурсів та пропускну здатність, що дає змогу об'єктивно оцінити ефективність кожної ORM-технології в умовах типових сценаріїв використання. Математичне змоделювання є важливим етапом для точного прогнозування продуктивності в реальних умовах, що дозволяє оптимізувати використання ORM-технологій при проектуванні веб-застосунків.

3. Запропонований метод дозволив отримати оцінки ефективності ORM в умовах тестування на різних обсягах даних. Оцінки були представлені за шкалою від 0 до 100, що дало змогу чітко порівняти ефективність різних технологій в умовах малих, середніх та великих наборів даних. У сценарії для малих обсягів було відзначено, що одна з технологій продемонструвала високу ефективність, інші – менші значення, що дозволяє зробити висновки щодо підходящих технологій для таких умов. У випадку середніх наборів даних була зафіксована інша динаміка, де деякі технології показали зниження ефективності порівняно з попереднім сценарієм, в той час як інші мали менші зміни. Це дозволяє більш об'єктивно оцінювати, як кожна ORM-технологія масштабується при збільшенні обсягів даних.

4. Після розробки моделі було проведено тестування продуктивності різних ORM для виконання CRUD-операцій. Зібрані дані включають статистику за кількома критеріями: продуктивність, використання ресурсів та пропускну здатність

Аналіз результатів дозволив виявити сильні та слабкі сторони кожної технології, що допомагає розробникам вибирати оптимальне рішення для конкретних завдань, а також визначити можливості вдосконалення продуктивності в реальних системах.

5. Метод оцінки продуктивності ORM дозволяє спростити інтерпретацію результатів і дає чітку картину про ефективність технологій. Нормалізація оцінок полегшує порівняння продуктивності технологій, що особливо корисно для розробників з обмеженим досвідом у роботі з ORM. Застосування цього методу допомагає точно вимірювати продуктивність і спрощує процес освоєння та впровадження ORM в реальних веб-застосунках.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Фрімен А. ASP.NET Core в дії. 2-ге вид. Нью-Йорк: Manning Publications, 2021. 528 с.
2. 2. Річтер Дж. SQL Server. Основи та програмування. 5-те вид. Бостон: Addison-Wesley, 2019. 864 с.
3. Microsoft. Azure SQL Database Documentation. 2021. Доступно: https://learn.microsoft.com/azure/azure-sql/
4. Шеппард Б. Microsoft Access для початківців. 3-те вид. Бостон: Wiley, 2020. 432 с.
5. Браун П. Entity Framework Core в дії. 2-ге вид. Нью-Йорк: Manning Publications, 2021. 480 с.
6. Гарсія-Моліа, Х., Ульман, Дж. Д., & Відом, Дж. Database Systems: The Complete Book. 2-ге вид. Pearson, 2024. 976 с.
7. Стівенсон Д. Programming C# 8.0: Build Cloud, Web, and Desktop Applications. 8-ме вид. O'Reilly Media, 2020. 704 с.
8. Басик Л. Основи програмування в SQL: створення баз даних та CRUD-операції. Київ: Наукова думка, 2023. 432 с.
9. LearnDapper. Dapper Tutorial. Доступно: https://www.learndapper.com/
10. Wikipedia. Content Delivery Network. Доступно: https://en.wikipedia.org/wiki/Content_delivery_network
11. Мулеса О. Інформаційні системи та реляційні бази даних. 2018. Доступно: https://kpdi.edu.ua/biblioteka/I/Інформаційні%20системи%20та%20реляційні%20бази%20даних%20Мулеса%20О.Ю..pdf
12. MDN Web Docs. Async/Await. Доступно: https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Learn
13. Адамс Дж., Тейлор Р. BenchmarkDotNet: Powerful and Universal Tool for .NET Performance Measurement. 2-ге вид. Нью-Йорк: O'Reilly, 2022. 350 с.
14. Сміт Дж. Pro Entity Framework Core: Performance and Optimization. Нью-Йорк: Apress, 2021. 420 с.
15. Джонс М. EFCore Benchmarks: Measuring Performance of Entity Framework Core. Лондон: Packt Publishing, 2021. 300 с.

16. TechEmpower. TechEmpower Benchmarks. Доступно: https://www.techempower.com/benchmarks

17. Microsoft. Entity Framework Core Documentation. Доступно: https://learn.microsoft.com/en-us/ef/core/

18. Codefinity. Entity Framework Core. Доступно: https://codefinity.com/courses/v2/190d2568-3d25-44d0-832f-da03468004c9/a25d255e-b4c0-42e3-a1d0-ad1fe3f6996e/8974184b-8d37-4ba7-8a83-1f8bdb6f2566

19. Microsoft. Інтеграційні тести в ASP.NET Core. Доступно: https://learn.microsoft.com/en-us/aspnet/core/test/integration-tests?view=aspnetcore-9.0&utm_source=chatgpt.com

20. Паттанкар М., Хурбунс М. Mastering ASP.NET Web API. Бостон: Packt Publishing, 2017. 173 с.

21. Хамбл Д., Фарли Д. Continuous Delivery: Reliable Software Releases through Build, Test, and Deployment Automation. 2-е изд. Бостон: Addison-Wesley, 2010. 432 с.

22. BlackBall. Kestrel Web Server in ASP.NET Core. 2021 Доступно: https://sd.blackball.lv/ru/articles/read/19499-kestrel-web-server-in-aspnet-core.

23. Сіммонс М. Dependency Injection in .NET. 2-ге вид. Нью-Йорк: Manning Publications, 2018. 432 с.

24. Бенсон М. Architecting ASP.NET Core Applications: Third Edition: A Typical Design Pattern Guide for .NET 8, C# 12, and Beyond. 3-е вид. Нью-Йорк: Balka Book, 2023. 184 с.

25. Docker. Dockerfile Reference. Доступно: https://docs.docker.com/reference/dockerfile/

26. Берг Д. RESTful Web APIs: Services for a Changing World. 1-е вид. Нью-Йорк: O'Reilly Media, 2023. 264 с.

27. Databricks. ACID Transactions. Доступно: https://www.databricks.com/glossary/acid-transactions.

28. Жолли Дж. Microsoft SQL Server 2019: A Beginner's Guide, Seventh Edition. 7-е изд. Нью-Йорк: McGraw-Hill Education, 2020. 464 с.

29. Microsoft. Visual Studio Documentation. Доступно: https://learn.microsoft.com/en-us/visualstudio/ide/?view=vs-2022

30. Чаверс С. Pro Git. 1-е вид. Бостон: Apress, 2014. 460 с.

ДОДАТОК А. ДЕМОНСТРАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО–НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ІНЖЕНЕРІЇ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Магістерська робота

РОЗРОБКА МЕТОДУ ОЦІНКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ORM-ТЕХНОЛОГІЙ У WEB-ЗАСТОСУНКАХ НА ASP.NET ДЛЯ БАЗОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Виконав: студент групи ПДМ-62, Побережник Андрій Анатолійович

Керівник: к.х.н, доцент кафедри ІПЗ, Соляник Людмила Олексіївна

Київ - 2025

МЕТА, ОБ’ЄКТА ТА ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета роботи: Оптимізація вибору ORM-технологій для web-застосунків на платформі ASP.NET шляхом розробки методу оцінки їхньої продуктивності для базових CRUD-операцій.

Об’єкт дослідження: Процес взаємодії web-застосунків з базами даних за допомогою ORM-технологій на платформі ASP.NET.

Предмет дослідження: Засоби та технології оцінки продуктивності різних ORM, таких як Entity Framework, Dapper та NHibernate.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ

Критерій	BenchmarkDotNet	EFCore Benchmarks	TechEmpower Benchmarks	ORMTestTool
Легкість налаштування	Простий синтаксис та конфігурація	Простий для EF Core з базами даних	Складна підготовка сценаріїв	Простий та інтуітивний
Оцінка базових CRUD-операцій	Не підтримується	Підтримує CRUD	Підтримує CRUD	Розширені метрики CRUD
Адаптація до ASP.NET	Інтегрується через атрибути	Працює лише з EF Core	Інтеграція через кастомний API	Гнучка інтеграція
Мінімальні вимоги до ресурсів	Помірні вимоги	Помірні вимоги	Високі вимоги	Оптимізоване споживання
Можливість розширення	Фіксована структура	Розширення через плагіни	Гнучка підтримка модулів	Відкрита структура для оновлень
Підтримка різних платформ	Лише .NET	Лише .NET	Кросплатформенність	Лише ASP.NET

3

МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ НОРМАЛІЗАЦІЇ ОЦІНКИ

Нормалізація критерію «час виконання»:

$$N_T = \left(\frac{T_{max} - T_{ORM}}{T_{max} - T_{min}}\right) \times W_{min} + \left(\frac{T_{avg} - T_{ORM}}{T_{avg} - T_{max}}\right) \times W_{agv}$$

T_{ORM} — час виконання для конкретної ORM

Нормалізація критерію «витрата ресурсів»:

$$N_R = \left(\frac{R_{max} - R_{ORM}}{R_{max} - R_{min}}\right) \times W_{min} + \left(\frac{R_{avg} - R_{ORM}}{R_{avg} - R_{min}}\right) \times W_{agv}$$

R_{ORM} — витрати ресурсів для конкретної ORM

Нормалізація критерію «пропускна здатність»:

$$N_P = \left(\frac{P_{ORM} - P_{min}}{P_{max} - P_{min}}\right) \times W_{min} + \left(\frac{P_{ORM} - P_{avg}}{P_{max} - P_{avg}}\right) \times W_{agv}$$

P_{ORM} — пропусна здатністьдля конкретної ORM

Вагові коефіцієнти W_{min} і W_{agv} допомагають врахувати різні аспекти продуктивності.

Загальна продуктивність ORM-технології обчислюється на основі нормалізованих значень трьох критеріїв:

$$Score_{ORM} = W_T \times N_T + W_R \times N_R + W_P \times N_P$$

4

ДІАГРАМА КЛАСІВ

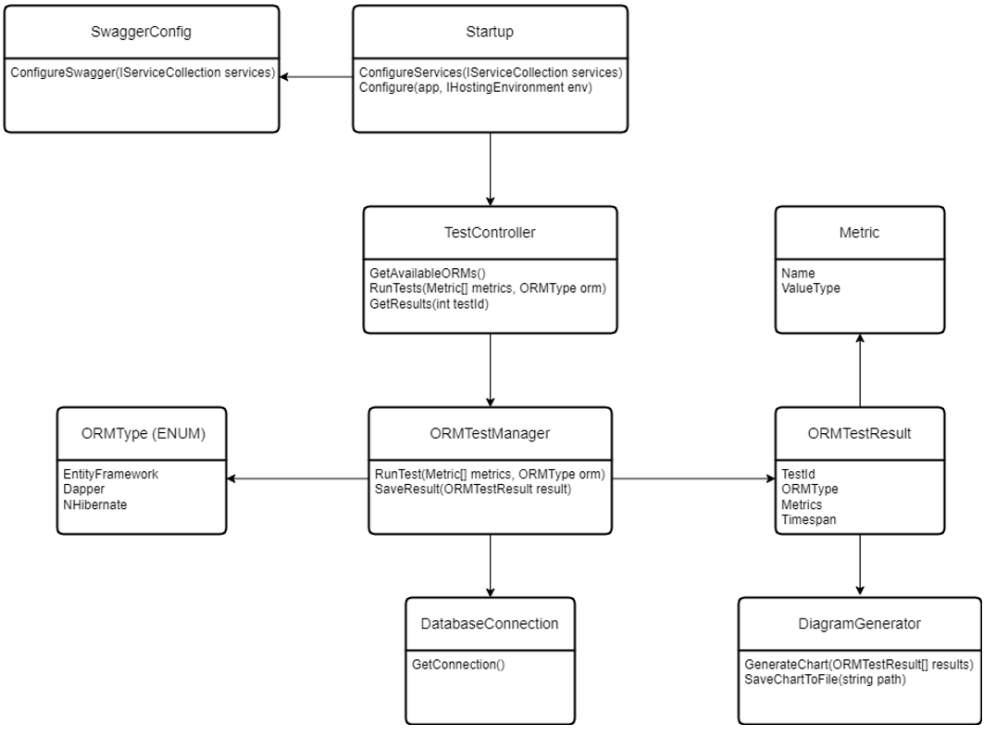

6

РЕЗУЛЬТАТИ ТЕСТУВАННЯ ВИБРАНИХ МЕТРИК

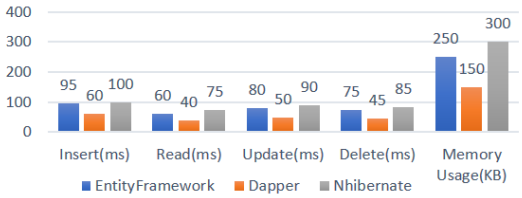

Тестування продуктивності CRUD-операцій на малих наборах даних (до 1 тис. записів)

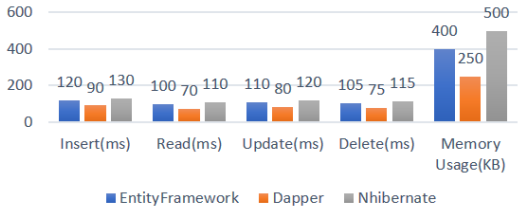

Тестування продуктивності CRUD-операцій на середніх наборах даних (від 1 до 100 тис. записів) :

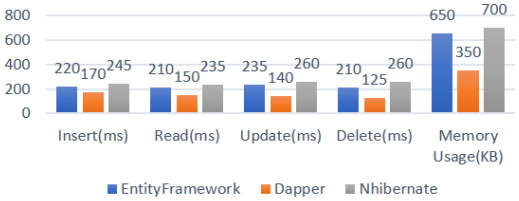

Тестування продуктивності CRUD-операцій на великих наборах даних (понад 100 тис. записів) :

РЕЗУЛЬТАТ РОБОТИ РОЗРОБЛЕНОГО МЕТОДУ

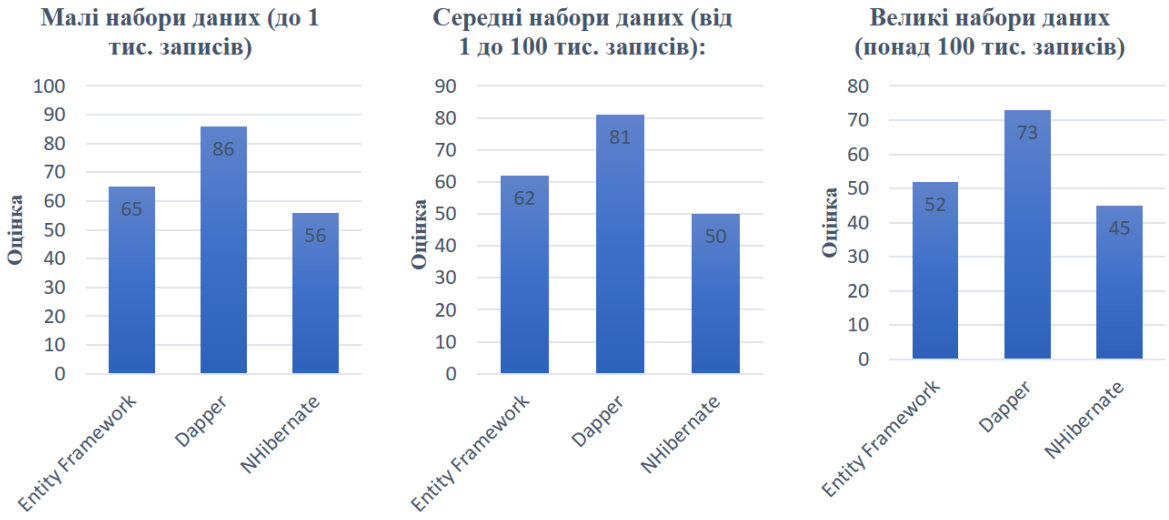

На основі запропонованого методу оцінювання, ми маємо можливість детально аналізувати роботу ORM у різних тестових сценаріях із застосуванням заданих метрик. Результатом такого аналізу є інтегральна оцінка ефективності ORM, виражена у форматі від 0 до 100 балів. Цей підхід дозволяє об’єктивно порівнювати різні ORM на основі реальних даних, отриманих у процесі тестування.

ВИСНОВКИ

1. Здійснено аналіз існуючих методів оцінки продуктивності ORM-технологій, таких як BenchmarkDotNet, EFCore Benchmarks та TechEmpower Benchmarks. Оцінено їх можливості у вимірюванні продуктивності CRUD-операцій, використання ресурсів та пропускної здатності, а також визначено переваги та обмеження кожного з методів у контексті web-застосунків на платформі ASP.NET.

2. Була розроблена математична модель, яка дозволила змоделювати процес взаємодії web-застосунків з базами даних за допомогою ORM, включаючи оцінку часу виконання операцій, використання ресурсів та пропускну здатність. Це забезпечило можливість об'єктивної оцінки продуктивності різних ORM у типових сценаріях використання на платформі ASP.NET.

3. Здійснено тестування створеної моделі на прикладі оцінки продуктивності різних ORM для виконання CRUD-операцій. Зібрано статистику щодо ефективності ORM у контексті продуктивності, використання ресурсів та пропускної здатності. Проаналізовано переваги, недоліки та можливості вдосконалення продуктивності технологій у реальних системах розробки веб-застосунків.

4. Запропонований метод дозволив оцінити ефективність ORM у діапазоні 0–100 балів для різних обсягів даних. Для малих наборів (до 1 тис. записів) Dapper отримав 86 балів, Entity Framework — 65, а NHibernate — 56. Для середніх обсягів (1–100 тис. записів) Dapper досяг 81 бала, а NHibernate — 50. Метод забезпечує об’єктивність оцінки продуктивності та спрощує інтерпретацію результатів навіть для користувачів із мінімальним досвідом роботи з ORM.

ПУБЛІКАЦІЇ ТА АПРОБАЦІЯ РОБОТИ

1. Соляник Л.О., Побережник А.А. Порівняльний аналіз продуктивності ORM-технологій для типових CRUD-операцій у веб-застосунках на основі C# та ASP.NET. // Всеукраїнська науково-технічна конференція "Виклики та рішення в програмній інженерії". – Київ: ДУІКТ, 2024. – 54с.
2. Соляник Л.О., Побережник А.А. Метод аналізу продуктивності ORM-технологій у веб-застосунках на C# з використанням ASP.NET: Порівняльне дослідження на основі типових операцій з базою даних. // Всеукраїнська науково-технічна конференція "Виклики та рішення в програмній інженерії". – Київ: ДУІКТ, 2024. – 139с.